de matrimonio clandestino

(27)

Inter multa, que in Tridentina Synodo sub Pio iiij. dum de Matrimonij sacramento age
retur, in controversiam consultationemque venerunt, questio illa diu controversa fuit ac dis
putata multumque patres concilij vexit de Matrimonijs clandestinis, deque filiorum familias
que absque consensu parentum fiunt possetne ecclesia utraque irrita reddere et nulla, sive per
sonas illegitimando inhabilesque reddendo ad sic contrahendum, vel consensum anullando, vel
modo alio, et an id ecclesias facere expediret. constat enim imprimis, si expedit aut necessarium
est, ecclesiam id posse, quoniam deus minime deficit in necessarijs. liquet et si ecclesia id facit, posse quoque expedire
cum neque abundet in superfluis.

Tractarunt imprimis has questiones et disputarunt theologi, quos vocant minores, quorum duo
tamen negarunt ecclesiam posse ceteris affirmantibus, expediret ne aliqui dubitarunt, pauci tamen
et iuditio Synodi reliquerunt. Patrum vero concilij centum triginta septem utrumque asse
ruerunt et ecclesiam posse et expedire, quinquaginta vero et septem negarunt dicentes aut ecclesiam
non posse, aut non expedire, licet ecclesiam posse pauci ausi sunt negare
Et licet multa variaque super his dicta, scripta, et prelo mandata sint, mihi et visum
est ex his que cogitavi legi et audivi, non nihil super eisdem questionibus scribere, et mea
que semper fuit sententiam aperire, ampliusque exponere.

Status igitur questionum hic est. clandestine contrahere matrimonium et filios et familias absque con
sensu parentum, est habenturque semper in ecclesia impedimentum prohibens et sic perpetuo inhibitum
an igitur ecclesia eadem impedimenta possit statuere, ut deinceps dirimat, nedum prohibeant, et an
ecclesiam id facere expediat?

Pro clariori autem horum questionum enodatione sunt aliqua premittenda
Id imprimis, quod nisi hoc facere sit contra verbum Dei sive contra legem naturalem aut divina
que hoc omnino prohibeat, et irritum reddat, ecclesia potest., quare qui negant, id probare tenentur, quod
scilicet verbo Dei aut lege naturali vel divine repugnet, cum ecclesia habeat perpetuum usum ac possessione
statuendi impedimenta que prohibeant, et etiam dirimant, et sic vel in dubio et presumendum et asse
rendum est, pro ecclesie potestate et authoritate quod omnia illa possit, que expectant ad bonum ipsius regimen et
ad mala peccataque evitanda, nisi ostendatur ex verbo Dei vel validis rationibus illud non posse
aut non expedire, nec unquam expedire posse.

Secundum notandum contrahere clandestine posse contingere, vel omnino clandestine et absque ullis testibus
ita quod nullo modo possit probari, negantibus his qui contraxerunt, aut 2o. coram uno aut pluribus
testibus, absque tamen sacerdote benediciente nuptias proprio vel alieno, aut 3o et coram testibus
et sacerdote benedicente, non tamen proprio, et sic absque licentia proprij parrochij, vel ordinarij et
ecclesie. et licet omnibus istis gradibus secundum maius aut minus clandestine contrahere, demum tamen communiter illud vo
camus clandestine contrahere, quod fit absque licentia et solemnitatibus consuetis in ecclesia fieri et citra
eiusdem ecclesie dispensationem, et in filijs familias omnino contrahere absque parentum licentia et consensu, etsi
non clandestine, imo in facie ecclesie contrahant./

UGR Biblioteca Universitaria

3°. Premitendum est, matrimonium posse considerari imprimis ut est contractus in lege nat.
citra ullam sacramenti rationem uti esset in statu innocentie, et homine non peccante, quia nullo m-
do esset sacramentum neque significatione et, siquidem non fuisset tunc Christi incarnatio, ei-
demque unio cum ecclesia, que illo contractu significaret, 2°. autem matrimonium ut est sacramentum, large
.i. significatione, quomodo semper matrimonium fuit sacramentum omni lege, et illud primum Ade cum
Eva, significauit .n. esse matrimonium Christi coniunctionem cum ecclesia iuxta quod Paulus ad
Ephe. 5. inquit sacramentum hoc seu misterium magnum est ego dico in Christo et in ecclesia. quare viri
doctores dicunt matrimonium esse maximum sacramentum significatione, inquam, eo quod significat
maximum omnium misteriorum, Christi incarnationem. 3°. modo potest considerari, ut proprie est
sacramentum noue legis unum ex septem, eiusdem generis propinqui cum alijs sex
Est 4°. presuponendum, rationem matrimonij seu contractus, et perpetui separabilem esse
nedum ratione, seu mentis abstractione a sacramenti ratione et propria et communi. scilicet quod est dare matri-
monium nullomodo sacramentum quale esset durante statu innocentie et non existente peccato est et matri-
monium post peccatum quod non proprie et stricte est sacramentum. qualia fuere omnia matrimonia
ante Christi legem, et qualia et post Christi legem sunt matrimonia infidelium, similiter matrimonia
fidelium cum infidelibus seu econtra. cum non possit sacramentum claudicare, sicut neque matri-
monium, talia et erunt matrimonia hereticorum, qui nec credunt, neque volunt aut intendunt
dum contrahunt, se suscipere sacramentum. imo oppositum intendunt, contrahere tamen uti infideles abhor-
rentes sacramentum rationemque eius. nullus autem suscipit sacramentum. inuitus et contra intentionem suscipi-
endi, quin et catholici possent velle contrahere non intendentes suscipere sacramentum. sed eo modo quo in-
fideles contrahunt, sicut et posset quis velle ungi chrismate aut in egritudine oleo infirmo-
rum solum intendens salutem corporis suscipere, non autem gratiam neque sacramentum. neque volens illud
sicut et infidelis posset velle baptizari tamen intendens corporis salutem vel munditiem
actu nollens sacramentum. quare non dubium est quin contractus matrimonij, et inter catholicos sit
separabilis reipsa a sacramento. omisso quod Cayetanus et alij asserunt matrimonium contractum per
procuratores non esse sacramentum. et Guillelmus Parisiensis et nonnulli alij moderni aiunt non
tamen esse sacramentum. ante benedictionem ecclesie a sacerdote, sed in illa consistere rationem sacramenti. et
ubi agit de sanctitate matrimonij inquit, habet matrimonium non parum sanctitatis ex benedictio-
ne et ex oratione sacerdotali sine qua, numquam celebrandum est matrimonium quia quicunque
contempserit aut dedignauerint nisi metu iusto, aut alia causa necessaria. non sunt coniuges ha-
bendi, sed fornicarij, nec filij eorum legitimi censendi, sicut .n. nec cibus sumendus est absque
oratione et benedictione sacerdotali ubi sacerdotis est copia, nec aliquid est opus leue aut magnum
operis ratione dignum sit aggrediendum vel faciendum absque benedictione, et diuina inuocatione
aut dicit Apostolus, ad colo. 4. omnia quecunque facitis etc. utcunque ergo sit, certum est rationem contra-
ctus et inter catholicos esse separabiles reipsa a ratione sacramenti. hoc dixerim quia multi Theologi, in hoc ma-
gnam faciebant vim, quod matrimonium est sacramentum. sacramenti autem materia et forma, et ea que sunt de ra-

ipsius et essentia sunt a Christo instituta, et per ecc.am nequeunt mutari seu variari, licet ut
videbitur inferius, hec eorum ratio nihil obstat, quominus ecc.a possit irrita reddere huiusmodi matrimo
nia clandestina et filiorum familias absque parentum consensu, gratia siquidem et euang.m non des
truit naturam, neque incomodat illi, quominus possit ecc.a ea omnia circa matrimonium sacram.m que
posset, si tamen esset contractus et non sacram.m
4.o Premitendum est, quod etsi matrimonii contractus sui natura sit perpetuus, et indisolubilis, in
quo differt a multis aliis contractibus, in quibus est locus repetitioni, quamquam et aliqui alii contra
ctus possint esse perpetui, tamen ex consensu et vo.te partium rescindi valent, quod tamen non est in
matrimonio, hinc (inquam) ex hac differentia , non sequitur ecc.am aut reipu, minus posse statuere impe
dim.ta que dirimant matrimonium quam alios contractus, imo ea ratione magis et potius oppositum ecc.am seu
reipu.cam posse / erga matrimonium quam erga alios, quia alii possunt rescindi, uel in eis est locus repetitio
ni, qui non est in matrimonio. nec semel contractum potest ex consensu et partium rescindi. Unde
est quod donatio metu et cadente in constantem virum factam, seu iura.to affirmata, et promissio
solutionis usurarum, ut h.r. c. debitores de iure iurando, tenet et sic adimplenda, matrimonium
tamen metu contractum, et confirmatum iura.to non tenet, eo quod in illis est locus repetitioni et non in hoc
5.o notandum quod in omni lege reperitur et contingit quamque aliqua prohiberi, que tamen facta contra
prohibitionem tenent, ita quod sit lex uel decretum prohibens non tamen irritans seu annullans
actum, alios enim nedum prohibet lex, sed et irritat contractum, veluti lex nature et diuina
matrimonia parentum cum filiis nedum prohibet, sed et nulla ac irrita reddit, inter fratres aut
et sorores prohibet, et forte non irritat, ut habet Caye. et alii, aut saltem in 2.o gradu
consanguinitatis et primo affinitatis lex nature ut cumque prohibet matrim.a et tamen sola non irritat
sed superveniens lex humana, quod et s. tho. de pluralitate uxorum dicit. 4. d. 33. q. 2.
ar. 1. et adducit illud Tullii. res anima profectas, et consuetudine approbatas legum vi(rtu)s et
religio sancit, i. firmauit. Post votum et castitatis simplex seu iuramentum de non con
trahendo prohibitum est contrahere, et tamen contracta matrimonia tenent, lege et huma
na multa sunt prohibita, que facta tenent, tales sunt omnes leges late de impedim.tis que pro
hibent, et non dirimunt. Sacerdos excomunicatus, suspensus seu degradatus, aut in pecc.to mortali exis
tens prohibitus est lege et diuina et naturali, quod sacramentum est sancte exequere / administrare
sacram.ta et tamen si baptizat, consecrat, facta tenent, et quamplurima alia possent adduci exem
pla. hoc dixerim quia saltem constat matrimonia clandestina perpetuo fuisse prohibita in ecc.a
et filiorum familias sine consensu parentum, siue quamque fuerint irrita et nulla (quod non pauci affir
mant ita fuisse tempore Euaristi et antea) iuxta quorum sententiam minime posset dubitari ecc.am
posse, siue non, saltem fuerunt semper prohibita, et hoc non paruum est arg.m quo probetur ecc.am pos
se irrita facere et nulla, nam et hunc morem ecc.a conter seruauit in aliis impedi.tis dirimentibus
ut prius .f. prohibuerit absque irritatione seu annullatione, et intelligens non prodesse solam pro
hibitionem, eadem impedim.ta quod tamen prohibebat demum fecit ut dirimeret. est ergo magnum arg.m hoc

ecc.a semper prohibuit, et hoc nō sat est, q̄ illi nō obedit, g. necc.m est, aut valde expedit, ut irritet et anullet, sic .n. eadem ecc.a in aliis omnib. solet procedere, sed et resp. quelibet et princeps illius contra contumaces et rebelles

6. sciendum est, qd gnis operis sit, et in quo genere mali constitutum, hoies clandestine seu furtive contrahere, et contra ecc. prohibitionem, similiter et filios familias invitis parentib., pro quo prius sciendum est et, quinque ee gna operum humanorum, quedam sunt de se et neccessario semper bona, ut diligere Deum, proximos, honorare parentes, alia vero his oio contraria, de se necc.o et semper mala, ut illorum opp.ta furtum adulterium, periurium et reliqua. alia vero frequenter et coiter sunt mala, esto qnque possint benefieri, ut a hoie plura beneficia cum aiarum cura, appetere dignites ecc.as eas petere ea ambire, consulere malum, et reliqua similia, ut hec .n. contingit qnque bene posse fieri, ut ad evitanda maiora mala, et pro redimenda vexatione. 4. gnis erunt eaque coiter sunt bona, esto qnque contingat ee mala, talia sunt opp.ta eorum, que erant tertii gnis, velle ti nolle hoie plura benefia. et cum cura aiarum, non petere nec appetere, nec velle suscipere digni.tes ecc.as nolle consulere minus malum probitando et maiori. 5. aut gnis sunt ea opera, que de se sunt neutra, indiferentia et ad utrumlibet, velut de ambulare, fi[n]gere barbam, levare festucam et similia. iamque statuendum in quo gne eorum sit matrim.o contrahere clandestine, et filios familias invitis parentib. et p.m constat non ee in p.o gne tunc .n. non possent prohiberi, neque in 2.o q̄ nunquam possent licite fieri, neque in illis dispensari, cum tn et qnque licite possint fieri talia matrim.a et liceat imo et oppus, ut fiant dispensare qnque. non sunt et illius gnis. 4.i s. ut coiter et frequenter sint bona opera, et bene fiant, q̄ tunc et non possent prohiberi, ut semper fuerunt prohibita, neque et sunt 5.i gnis .i. esse neutra aut indiferentia, sic .n. nec deberent prohiberi nec precipi, et quis dicat matrim.a clandestine contrahere et filios absque parentum consensu, opus ee neutrum, et indiferens inter bonum et malum? imo quis negaret statim cuique malum videri? quare sequitur hec opera ee in 3. illo gne, que .s. frequenter et comuniter mala sunt, quare et pure mala pnt dici q̄ coissime mala, et raro contingat benefieri, seu posse fieri, et hoc fundamentum non parum conducet ad veritatem conclusionis utriusque q. q̄ ecc.a et possit eius modi matrimonia irritare, et expediat, qd non difficile videbit consideranti

His premissis, ut in comunioribus et terminis quo traditur, qd et prodesit veritatis manifestationi, nedum de ecc.a circa matrimonium sacr.m videndum est, sed et de respub. quacunque aut illius principe in lumine et lege nae, etiam infidelium aut ethnicorum, an .s. ois respub. rex vel princeps illius heat hanc potestatem concessam adeo nature et gre authore, ut possit circa matrimonium sicut et erga alios contractus statuere impedim.ta que prohibeant et dirimant dictos contractus et matrim.a, condere leges de solemnitatibus aut conditionibus apponendis contractibus, citra quas solemnitates et conditiones et legum illarum observatione contractus illi sint irriti et nulli, nisi in quo talis respubl. aut princeps sit prohibitus hec facere a superiori

periori

UGR Biblioteca Universitaria

a superiori repu.ca seu principe per subtractionem [illegible] aut alias prout n. superiores prohibere istheç inferioribus pro causa et irritare ad9, si contra fecerint. sed q. intellg. de repub. aut principe illis libero et sibi dimisso, et intra t[erminos] legis natis aut diuine, et secundum ea, quea deo ipso sunt concessa et permissa. q. aut hec sub his t[erminis] phisica potius est et natis, et ad moralem philosophiam proprius pertinet, quam ad theologiam, licet dum attingit ratione sacra. matrimonij theologica sit. quare ex rationibus natis et ex. in aliis contractibus, et ex his, que contra ti aut reipub. expedirent ex fine et regiminis nati. s. ex quieto tranquillo et pacifico con uictu ipsius reipub. merito et optime sumptis probanda venit. etiam quantum ad hoc, quod ecc. possit erga matrimonium sacram. que res pub. alie erga matrimonij contractum, natia n. comunia sunt omni lege, nec christi euange. suauissimaque lege tolluntur imo ea que sunt natia perficiuntur.

Iam q. sit hec p.a concl. quod respub. aut princeps illis non prohibita a superiori aliquo sed stando intra terminos legis natis potest nedum prohibere, sed et irritare et annullare matrim. clandestina. i. que fiunt aut fierent sine licentia ipsius reipub. aut principis, et similiter matrim.a filiorum familias, que sine consensu parentum, itaque contrahere absque tali licentia seu facultate nedum impediat, sed et dirimat ipsa matrim.

Pro clariori huius propositionis probatione ultra iam premissa est et sciendum, doctam esse comune et ab omnibus susceptam permissioni seu concessioni legis superioris posse derogari per inferiorem legem, quod est ea, que superiori lege nec precipiuntur, nec prohibentur posse aut precipi aut prohiberi per inferiorem legem. ex. sunt plurima et passim occurrunt et in hac eadem materia in qua sumus, lex natis aut diuina non precipit nec prohibet matrimonia fieri. 2. 3. et 4. gradibus consanguinitatis aut affinitatis, sed tamen concedit aut permittit, et idem est dicendum de matrimonijs illis, in quibus ecc. statuit impedimenta que aut prohibent, aut et dirimunt matrimonium. in omnibus et alijs contractibus pro idem in quibus lex natis aut diuina non requirit, precipit aut prohibet has seu illas solemnitates et conditiones ut numerum testium, certam etatem, et multa alia, que tamen leges humane statuerunt esse de necte. contractuum citra que sunt nulli et irriti, lex et diuina non precipit aut prohibet bis aut plus comedere his aut illis diebus hos uel illos cibos, carnes aut pisces, uacare ab operibus seruilibus hoc uel illo die, et tamen lex ecc. hec precipit aut prohibet. et demum omnis lex humana est uelut determinatio quedam natis aut diuine legis que id quod in lege superiori erat indiferens et neutrum, limitat et astringit ad unam uel aliam partem: et hoc spectat ad Dei sapientiam et prouidentiam, si n. hec et similia lege diuina essent statuta et determinata, non ausi fuissent homines contraria precipere cum tamen sint hec sui natura mutabilia aut variabilia, ut quandoque expediat unum, quandoque uero oppositum iuxta. c. non debet de consang. et affinitate. habet se n. in hoc lex superior cum inferiori, sicut causa superior cum causa et inferiori, superior n. et pre ordinata causa nullum effectum producit, nisi determinata aut modificata per inferiorem, cum diuersis aut inferioribus diuersos

effectus

effectus gignit, et cum contrariis contrarios, ut sol seu celum cum hoie hoiem et cum equo equum gignit et cum igne comburit, et cum aqua frigus producit, sic ingr lex nae aut diuina et universalis, et inordine ad effectus particulares velut indiferens et inferioribus legibus .s. humanis determinatur ad diuersas actiones et ad contrarias et contrariis legibus diversis tpoibus aut locis. hec est sicut maior propositio insylogismo, que cum diversis subsumptis seu minoribus, diversas conclusiones et cum contrariis contrarias concludit. est verum ergo et fuit multis, quire hoc quod lege superiori aut iudici precipienti seu prohibenti non potest derogare ipsa inferiorem iudicem seu legem, concedenti aut vel permitenti tm. i. cum nec prohibet, nec precipit, pt, quod vere non est derogare sed precipere aut prohibere id quod in lege superiori erat neutrum et indiferens, aut in ea no sufficienter et aperte preceptum aut prohibitum, quo casu lex inferior est declaratio seu confirmatio superioris

Iam ergo veniamus ad probatione conclusionis, et imprimis non dubium est, quin talis respub. seu princeps sit capax hui potatis, irritandi .s. dicta mrim. et minus dubitare licet, Deum posse huiusmodi potatem concedere ipsi reipub. et cum hec sint vera ex quinegant concessisse, erant partes ratione vel causam dare, quare Deus no concesserit aut cui legi nali seu diuine repugnet ista concessio, cum no sit potas hec supanalis, nec superuacanea sed potius expediens et necc. in ipsa repub. et Deus nunqua deficiat in necc. et valde expedientibus. ne recest difficile ne dicam imposible, reddere cur et ronem, que intellectui satisfaciat, complurima alia et maiora concesserit Deus ip reipub. tanqua vere parenti seu patri singulorum, et que maius et verius dominium habet per singula membra corporis politici, quam ipsa heant super se ipsa, potius n. est homo ipsius reipub. quam sui ipsius sicut finis reipub. comunis maius bonum est, quam sit cuiusque finis proprius atque ideo plura pt respub. super singula membra, que expediunt ad bonum comune, cui cedit peculiare bonum./ hoc ergo est imprimis maxm. argm. pro conclusione hac, quod omnes docti philosophi et iuditio prestantes concedent, nec negabunt, equum ee rempub. hac preditam ee potate, et posse quoque usum illius expedire, imo et ee necc. bono regimini ipsius reipub. et multorum malorum vitationi, ut sit velut innatum hoibus ita iudicare et credere, et ex illis doctrinis hanc ee, quam quisque auditam et cognitam probat, quod necc. aut expedientm. bonis matrimonii, ut est contractus, sl et in lumi nali, bono ingr prolis et fidei mutue, que debet ee inter coniuges./

Ingrsus confirmatione facit, quod tpora et Iustiniani mrim. clandestina non vera putabant sacta. et quod imperatores ethnici et reges semper prohibuerunt eiusmodi matrim. sub grauimus et penis ut illegitimationis prolis et aliarum et tm si irritare huiusmodi mrim. eet contra legem nalem aut diuinam, et fieret in hoc iniuria hominum libertati, qua

quam hent, ut possint contrahere mrim^a, et in huiusm^i. prohibitione sub grau^mi. pena
fieret et iniuria ipsis hoib^s, quare contra legem nalem vel diuinam, tollit. n. libertas
aut impedit, qua s̄m opp^m. dicentes possent, licite contrahere clandestine, aut sine co
sensu parentum, metus. n. tot penarum cadit oio in constantem virum, quare ineuitabi
le ee videt, quin possit respub. irritare eiusmodi mrimonia. si pot adeo stricte prohi
beri hoc vero negare non pot, immerito q. illud negat. error igr illorum in hoc stat, q
non distingant inter precipere seu prohibere superioris legis, et concedere seu permi
tere et certe durum imo absurdum est, si pene, que contra sic contrahentes statuit
aut no sufficiunt, aut nequeunt mandari executioni, ut vere nequeunt in illis,
qui oio clandestine contrahunt absq ullo teste, cum rei cognitio no nisi in foro conscie
tie aut secreto habetur) et si innumeri sic contraherent, et filij passim inuitis pare
tib^s, et illi postea pie. seu in facie ecce, ex quibus oibus necessum est innumera mala et
grau^ma incomoda sequi, non posse respu. tot morbis et malis mederi, sicut vere multis
et grauioribus incomodis non aliis pt. qz si huiusm^i. mrim^a. irritent, et vix credo, repe
riri hoies ingenij adeo indisciplinati, qui re bene pensata, audeant negare, et dicere.
Deum non prouidisse in hoc casu reipub.

Et preterea cum possit respub. (et nemo dubitet) in oibus aliis contractibus, siue sint perpe
tui siue non, ut in testamentis, emptionibus, venditionibus, permutationibus, donationibus in sui
ipsius inseruitutem traditione: manumissione, et denique in omnibus statuere leges irritantes
dictos contractus nisi fiant cum illis solemnitatibus vel conditionibus in illis positis, non videt quare
non possit idem in mrimoniis contrahendis, cum eque in illis sint hoies liberi et dni suarum
rerum, lege nature id concedente et permitente, velut in mrim^o. contrahendo nec obstat nunc
dicere q mrim^m. est sacram^m. et cetera contractus non, nunc. n. loquimur de mrimoniis contra
ctis, et no sacra^tis, sed ut est inter infideles, vel ante christi aduentum. Neque et obstat di
cere mrim^m. ee contractum perpetuum, immo hoc prestat vires arg^to. et probat rempub. plus
posse debere circa illud, qr damnum, quod ex illo sequeret, est irrecuperabile. sunt
et alij contractus perpetui, ut est testamentum, morte testatoris confirmatum, donationes
et aliique et pt quis seipsum tradere in perpetuam seruitutem, et tn illa et traditio
pt irritari per rempub. possunt et parentes in casu et nece^te. vendere filios in seruos, et huius
modi et venditio pt per rempub. irritari. Posset accidere q ex vno mrim^o. sic contracto
vel clandestine aut inuitis parentibus respub. periclitaret, et grau^ma alia mala. quis ergo pote
rit dicere, no ee potatem in repub. qua possent hec euitari

Preterea in hoc ipso contractu mrimonij pt respub. non impedita vel prohibita constitutum ad
alia facere leges irritantes, ut in gradibus consanguinitatis et affinitatis, ut Constantinus
et alij imperatores fecerunt, et suis legibus vibrerunt eccl. nam B. Ambr. lib. 4. epist. 63.
narrat Theodosium vetuisse consobrinos inter se coniugij conuenire nomine, et grauis^m. pena

statuisse

et Principes christiani et respub. suis subditis infidelibus possunt dare leges et irritantes matrimonium. sic infideles principes suis subditis ne contrahat cum alijs infidelibus ut ne iudei cum agarenis et contra aut cum idolatris et contra. d. tho. 4. di. 40. ar. 4. di. 39. q. unica ar. 2. ad. 3.m et ar. 5. ar. et ad 2.m et 4. conuersus ad fidem uxore manente infideli uolente cohabitare absque contumelia Dei nec trahente eum ad infidelitatem potest eam dimittere quo ad cohabitationem producere alia

si quis temerare ausus esset statum pia pignora, si grauissima statuit pena, ita potuit irritare, nisi ecclesia subtraxisset talem potestatem ab illo, eo quod esset et filijs eccl. et matrimonium iam sacramentum et hac ratione potuit eccl. trahere ad se huiusmodi causas uel actiones, et prohibere, ne id fiat a principibus secularibus, hoc tamen secluso quicquid eccl. potest circa matrimonium. ut est contractus, poterit et respub. sibi (in quo) relicta, et quantum spectat ad concessionem ex lege natur. aut diuina

Quare sequitur, omnia illa impedimenta quae et prohibent, et que dirimunt posse statuere rem pub. aut principem secularem, que eccl.a statuit. quod si eccl.a subtraxit hanc potestatem, poterit et restituere illam, quo facto, iam res pub. poterit

Praeterea, clandestine et furtiue contrahere, et filios familias inuitis parentibus (omni lege humana seclusa) est malum, et sonat in malum, ergo de se est malum. quod et ex eo confirmatur quod omni tempore, et in omni repub. bene ordinata fuit prohibitum que autem semper et omni tempore legibus humanis prohibentur, sunt de se mala, immo contra praeceptum de honorandis parentibus est ipsis inuitis contrahere, si n. in alijs rebus non obedire parentibus est contra legem naturae, multo magis in re tanta erit, et grauius adhuc peccatum et quia hec conclusio, licet plus satis sit confirmata, ut que praecipuum fundamentum est totius huius negotij, ex sequentibus tamen, euidentior ostendetur, atque ideo 2.am conclusionem addamus.

Tertull. 2. lib. ad uxorem inquit filij sine consensu parentum non rite et iure nubunt. —

2.a Conclo.

Eccl.a potest condere decretum seu legem, qua matrimonium. clandestinum et filiorum familias, ut est contractus, et ut est sacramentum. largo modo. i. signum rei sacre, quomodo semper fuit, irritet ita quod sic clandestine contrahere aut inuitis parentibus fiat impedimentum dirimens uti antea fuit prohibens. hec conclo euidenter sequitur ex praecedenti. si n. respub. potest quamquam potest, ergo et eccl. quare omnibus adductis in corroborationem praecedentis probatur illa

Iuuat et quod multi tenuerunt, in lege ueteri ante Christi aduentum in datione libelli repudij dirimi matrimonium. iuxta quod non potest dubitari, quin eccl.a et possit nunc irritare ut est contractus, seu sacramentum. large, nondum n. loquimur de matrimonio. ut est proprie sacramentum. probatum autem fuit reperiri posse matrimonia. et inter catholicos, que non sint proprie sacramenta. quare poterit saltem eccl. illa irritare secundum eos qui totam uim faciunt in eo quod matrimonium. sit sacramentum.

Possunt et Parentes filiorum uota in certa etate, et mariti uxorum uota et irritare ergo poterit et eccl. nonulla filiorum suorum matrimonia.

Et quia in hac et conclo. nullum est dubium, his suppositis, et multi et ex patribus hanc negabant, sed tamen de matrimonio. sacramento, et ut proprie est sacramentum, addamus 3.m conclusionem

3.a Conclo.

Matrimonium esse sacramentum proprie, non tollit quominus eccl. possit quantum ad hoc, quod est aut illegitimare matrimonium aut alias irritare contractum, illud idem et omnia, que posset, si non esset sacramentum. proprie, quare simpliciter potest irritare dicta matrimonia. que conclo certo sequatur et ex praecedentibus, et eisdem omnino possit confirmari, quibus illa, addito illo

UGR Biblioteca Universitaria

dogmate uere cathco, q̄a nō destruit nec tollit nam, aut illi inaliquo incomodat, aut
detur ubi alias tollat, aut incomodet ipsi legi nāe, qui venit non soluere, sed adimple
re oīa, et perficere. tn̄ ex super abundanti multis super additis confirmat
Et inprimis sic, inomnibus alijs impedimentis dirimentibus, que ecc.a addidit illis, que lege nāe
aut diuina dirimebant mrīm. antequā ecc.a constitueret talia impedim.ta, inter illas per
sonas aut illegitimatas aut alias inhabiles reditas, erat uerum mrīmō. et proprie sacram.
q̄ eē sacrā. nō impedit aut tollit, quominus ecc.a idem possit, ac sinō eēt, mrīmō. n. in rōne
contractus est prius re aut rōne ipso sacra. et illi presuponit, quare quecunque pt ecc.a super mri
mō. ut est contractus, ex consequenti pt, ut est sacram. irritato. n. contractu prius, nō pt eē
super sacrā. Sicut si in emptione, uenditione aut donatione seu alio contractu statue
ret sacram. qui irritaret uenditionem illam seu contractum, ex consequenti impediret sacram.
idem oīo est, nec pt assignari discrimē inpropō. qn mrīmō. est contractus in humine nale
et illi in lege euangea. fuit super adita rō sacramti / sicut et insacto. Eucharistie, cuius ma
est panis et uinum si qn sacerdos est consecratus in potate alicuius eēt facere de pane et vino
q nō eēt panis et uinum, consequenter ille impediret sacra. per subtractione mae, itaq̄ ubi
ma est moralis, ubi in sacra. mrīmonij sunt persone nō illegitime uel nō prohibite lege irri
tante, in cuius potate est, de legitimis personis facere illegitimas, in eiusdem potate est facere q̄ nō
sit sacram. mam et subtrahendo, hoc aut facit ecc.a (ut est euidens in omnibus legibus quibus
statuit impedim.ta dirimētia) ut est uidere in singularis, in primis. n. si loquamur de gradibus con
sanguinitatis et affinitatis in leuitico duo tm̄ gradus erant prohibiti per Mosen, licet secu
dus nō iure diuino seu nale dirimebat, illis ecc.a s. fabianus Papa pm addidit duos gradus
35. q. 2a. et 3. c. nullum. c. progenie suam et alijs. — 3m s. et 4. Teste Gratiano. Julius deinde adiungit tres alios usque ad 7m. gradum inclusiue
(quod et Diuus Grego. comprobauit), et duo gna affinitatis, deinde Innocen. 3. fabiani de
cretum reuocauit tollendo tres gradus consanguinitatis et affinitatis et duo gna affinitatis
c. nō debet de consan, et affini. ramq̄. ante fabianum erat uere mrīmō. et sacram. in
3o. et 4. gradibus. et post eius decretum in eisdem duobus iam nō erat, ecce irritatum mrīmō. et
consequenter sacramtum. / et usque ad decretum Iulij erat et uerum mrīmō. et sacra. in 5. 6. 7.
q gradibus consanguinitatis et affinitatis et in 2o. et 3o. gnibus affinitatis, et post decretum iulij
usque ad innocen, 3. decretum, iam nō erat in illis gradibus. ab innocentio. 3o. aut et eius decre
tum etiam et uerum mrīmō. et sacrā in eisdem, ecce ergo quoties ecc.a irritat mrīmōm quod eēt
est sacram. et postea est sacram. — In cognatione et spuali Theodatus pontifex pm. sanxit ne
quis eam duceret, quā ex bapmi fonte leuasse pr, et ante id tempus consistebat mrīmō. inter
illas personas, postea ecc.a addidit compaternitates spualem et confinitates ultra paternitatem
et filiationem, que oīa dirimunt, et non antea dirimebant.
Simile et incognatione legali idem fecit ecc.a in Paternitate et finitate. et Grego. et post eum
Alexander. 3. ex quada honestate statuerunt ne sposa fris relicta fr in mrīm. haberet, ne hebreoru di
ceret imitatio etiam ex sponsalibus et de futuro contrahit impedim. quod dicit pu. honestatis iusti
quod se extendit ad. 4. gradus et consanguinitatis. /

dium dum. ß. aliquis occi dit maritum machinatioe ipsius mulieris, ut illa heat de durex. in fide. c. laudabi lem, etiã citra datione fi dei et adulteriũ impedit et dirimit mrimõ. cũ eadem

Est et impem. criminis ut intitu de eo quipollut, quam ducit per adulterium, quod du plici mo est dirimens et mrimo. qr ß. praeasserunt adulterium. cum datione fidei vel datio fidei cum machinatione in mortem, vel tria simul, et tn et ante statutum ecc. inter illas personas erat mrimom. g. constat euidenter rõnem sacrati nõ impedire quin ecc. possit irritare mrimom. omnib) illis modis et causis, quib) posset sine ee sacra. et vere hoc argm. est insolubile, cum non sit dubium, ut infra videbit, fortiores et maiores ee rões ad irritanda clandestina et filiorum familias inuitis parentib, qz ad irritandum in. 4 - gradu consanguinitatis usqz ad. 7. fuit, et in impedim publicae honestatis iustitiae et alijs, in quib) currit sola rõ honestatis hic vero et necess. multa mala et incomoda euitandi

Sed hic respondebant Pres qui negabat eccam posse, ee discrimen aut diam inter õia alia impeta statuta per eccam. et hoc, quod est clandestine contrahere, vel filios familias inuitis parentib), qz in illis alijs impedim. (aiebant) est qualitas quedam praecedens et inhaerens determinatis quib) personarum, rõne cui) ecc. pt eas personas reddere illegitimas, ut, ut in consanguineis et affinib) inest (inqz) qualitas consanguinitatis et affinitatis et sic et in cognatione spuali et alijs, itaqz semper aliquid praecedit formaliter inhaerens ipsis personis, hoc aut nõ reperit in his, qui clandestine contrahunt, nec in filijs familias, qui absqz consensu parentum, si nullum aliud impedim. inter illos sit praeter hoc, nulla (inqz) qualitas est que illis inhereat, rõne cui) eca. possit irritare, nec est certum genus personarum ut in alijs impeditis. sed omnes et filij familias et clandestine contrahere volentes comprehenderent tali lege, quare videbat illis Pr(ib)) nõ inferri eccam. posse in his, eo qd possit in alijs, imo quod absurdum videret, penes hoc qd sint tot uel tot testes sit mrimom. et sacra. si vero absunt non sit

Sed tn hec euasio (aut ego fallor) aut õio est frivola et nulla. imprimis iam g. ee sacram. non impedit in quo tn illi Pres maximam vim faciebat, quare õio tollit illis hoc refugium, ad rõnem sacrati. qr inter oes illas personas ante statuta ecce. erat sacramentum mrimom. et tn iam non est, nullo g. modo, hoc quod est ee sacram. impedit aut iuuat illos

Deinde si qualitas illa inherens est causa, quod ecc. potuerit alia impeta. statuere et nõ hoc g. nulla respa. et intra tot legis nae, neqz ante chri. aduentum nec post potuit nec pt irritare mrim. clandestina, aut filiorum familias inuitis parentib), quod est contra pm. conclu. quam multi Pres, eorum qui negabant, concesserunt, solum facientes vim in rõne sacrati. et consequenter nec posset respa. grauissimis penis prohibere illa met mrim. cum eque fiat iniuria et tollat libertas volentib) contrahere clandestine et filijs familias dum prohibet respa. sub grauissimis penis incurrentib) mrim cadentem in constantem virum, sicut irritando, quare si vnu nõ pt, neqz aliud, quod est erroneum, et contra comunissimã praxim et perpetuum usum

Sed et de qualitate illa inherente in alijs impeditis. quaeram), que et quomodo reperiatur in cognatione. n. spuali et legali, que qualitas est? nisi tn ficta, non uera et realis, ut

ut

velut siquis nutriuit alium suo pane et cibis, que qualitas est inter nutrientem et nutritum, que sit realis? Deinde in impedimento publice honestatis iustitie contracto per sponsalia de futuro inter personas que nec se viderunt, imo et distant maximis locorum spatijs et diuersis prouintijs, dum contracta fuerunt sponsalia per procuratores tamen, que (inquam) qualitas inest illis personis, quare altera defuncta, que manet cum nulla intra 4m gradum consanguinitatis defuncte coniuncta contrahere potest? et tamen ecclesia matrimonium illa irritauit, similiter in impedimento criminis non apparet et que qualitas sit in illa persona, que comisisset adulterium et dedit fidem de contrahendo, vel machinata est in mortem coniugis, quare sit illegitima ad contrahendum, Quod si hic considerat aliqua qualitas, vitium scilicet seu peccatum et in contrahentibus clandestine, et in filijs familias inuitis parentibus est qualitas eiusmodi, peccatum scilicet et inobedientia parentum et tot prohibitionum et inordinata affectio carnis seu auaritie, que magis excecat ipsos contrahentes, (iustius ergo) poterit ecclesia ob illam irritare

Minus et valet, quod dicunt, in omnibus alijs impedimentis causam irritandi precedere, vt vide re est in illis, hic aut non precedere, nam matrimonium in gradibus consanguinitatis et affinitatis prohibitis in impedimento criminis et alijs non irritant propter id tamen quod precedit, sed precipue propter mala, que ex illis matrimonijs sequerentur, aut propter bona, que impedirentur, vt homicidia, et exten sio amicitie, cum ergo ista causa amplius vigeat in proposito nostro, ob hanc ecclesia poterit irritare, maxime cum enim mala ex hijs matrimonijs clandestinis et filiorum familias sequi patet, quod constat ex innume ris, que sequuta sunt, et quotidie sequuntur

Queram praeterea quare ecclesia non contenta prohibere matrimonium in illis gradibus consanguinitatis et affinitatis, pro cessit vt irritaret? certe non ob solam consanguinitatem aut affinitatem, tunc enim nunquam dispe saret in illis gradibus, cum semper illa qualitas maneat. nec quia erat peccatum in illis contrahe re ante ecclesie prohibitionem, non enim erat, maxime in 3. 4. 5. 6 et 7. olim prohibitis, et in duobus illis alijs gradibus affinitatis. ergo irritauit, non contenta prohibere ob mala, que cognouit ex illis matrimonijs sequi, tollenda, aut bona, que impediebant, promouenda. quare iterum se quitur cum clandestine contrahere et inuitis parentibus, semper fere sit peccatum et graue, et semi narium multorum malorum, et impedimentum bonorum, et ecclesia id optime agnoscat, multo fortius et iu stius poterit ista hec irrita facere, non contenta prohibere, cum prohibitiones et pene nec sufficiat nec possint

Preterea in alijs contractibus, vt in testamentis donationibus, manumissionibus, et reliquis omnibus et pa ctis, esto non precedat peccatum aut qualitas inherens, ob euitandum tamen mala, ne scilicet sequantur, respublica et principes consueuere irritare, nisi dicti contractus fiant cum certis solemnitatibus et conditionibus, et a lege nature seu diuina habet respublica hanc potestatem, circa omnes (inquam) alios con tractus, quid ni ergo circa matrimonij contractum habebit ipsa et ecclesia. esto sit sacramentum nunquid esse sacramentum debet esse obstaculo, quo minus possit malis prouideri, ne eueniant?

Minus et valet solutio, quam alij Patres dabant, seu discrimen dicentes, in scriptura sacra reperiri fundamentum ad irritandum matrimonium in gradibus consanguinitatis et affinitatis vt patet in leuit. 18. et non

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA
UGR Biblioteca Universitaria

ita reperiri ad irritandum clandestina et filiorum familias absque parentum consensu. nam imprimis quod fundamentum est prohibitio in 1° aut 2° gradu, quae habetur in leuitico, ut ecclesia prohiberet 7m gradum consaguinitatis et affinitatis et duo alia genera affinitatum? deinde quoad alia impedimenta, ut criminis cognationis spiritualis et legalis quoad fundamentum habuit ecclesia in scriptura sacra, aut ubi? et quoad filios familias potius reperit fundamentum in scriptura ut nequeant contrahere absque parentum consensu, de bonis n. et probis viris sunt multa exempla, quod non nisi ex bono parente habebat, ut fecere isaac iacob et alii, secus Esau inobediens parentibus, et de virgine vi stuprata in leuitico scribit, quod qui stuprauit eam teneat accipere in uxorem si tamen pater voluerit, non dixit, si puella voluerit, et de Dina filia iacob quaesita est voluntas Patrum et fratrum ab Emor et sichem. omisso nunc, nam infra tractabo quod huiusmodi matrimonium quoque et multo tempore fuisse irrita in ecclesia multi et magni tenent et iam citatus est Tertulianus qui hoc sentire videtur

Quare Argumentum habet et retinet suas vires quod si ecclesia potuit omnia illa alia impedimenta statuere poterit et hoc. et vere magna ansa et argumentum daretur hereticis pro errore, quem tenent ecclesiam non potuisse statuere impedimenta dirimentia matrimonium alia, si de nobis illis, non posse irritare huiusmodi clandestina et filiorum familias

Toto ergo coelo errabant illi Patres, qui aiebant, eos fauere hereticis, qui tenebant et volebant ecclesiam irritare huiusmodi matrimonia. eo quod ipsi dicant, ea esse irrita naturali lege et diuina imo aperte nos contradicimus ipsis. siquidem negant ecclesiam posse ea irritare, nos autem nedum confitemur, quod possit sed et facimus opere, sicut et ecclesia statuens alia impedimenta quae et ipsi negant ecclesiam posse statuere aperte ipsis contradicit, quod si canone tamen, seu anathemate eos damnaret, si qui eis fauent, illi potius sunt, qui negat ecclesiam posse, nam hoc et heretici negant. quare utrique conueniunt, nos autem qui asserimus posse, differimus ab hereticis

Praeterea et pro conclusione est argumentum ex hoc quod ecclesia per suam legem fecit ordinem sacrum impedire et dirimere matrimonium. id n. ordo sacer non habet ex sui natura, aut lege naturali seu diuina, quia et compatitur secum matrimonium. et ecclesia potest cum existente in sacris ut contrahat dispensare, in voto et solemni religionis (quod impedit et dirimit matrimonium) solemnitas est ab ecclesia et approbatio religionis et in eo et saepe multos potest dispensare.

Disparitas et cultus ab ecclesia habet ut sit impedimentum dirimens nunc, lege n. diuina seu naturali non impedit, cum Paulus et consulat fideli retinere infidelem absque contumelia creatoris cohabitare volentem, et posse ecclesia et in illo impedimento dispensare, et iusta causa adesse. dispensandi

Posset et ecclesia statuere de heresi, ut esset impedimentum dirimens quia et idem periculum posset timeri ab heretico coniuge, quod ab infideli

De conditione et ignobili, ut de seruitute statuit ecclesia, ut impediret matrimonium et dirimeret de impossibili, metu cadente in constantem virum. et si talis haberet sufficientem libertatem contractum alium quemlibet, et sic ad matrimonium. et, tamen voluit ecclesia ut esset impedimentum dirimens

Ubi

nec est minimu. argum. qu. p. sm
canonistas. c. expub. de duer.
coniugatos. et caryta. inter theo
logos. Papa pt dispensare, et
dispensauit in mrim. iam
contracto, multo g. magis pote
rit impedire ne fiat, si pt
iam factum dirimere, nec
huic argo. bne pt responderi
sicut neque alijs./

Ubi et no est qualitas inherens, et si met9 ille dicat ee qualitas inherens, cecus et amor infuriue contrahentib9, et filijs familias hec erit qualitas inherens, vt hec irritet ecca. mrimo. sicut et illa, que metu contrahunt.

Preterea in etate contingit puerum, qui nedum attigit .14. annum, et puellam, que no attigit .12. maiori pollere ronis vsu, iuditio et arbitrio illis, qui illam etatē attigerunt, et tn ecca. illoz mrim. seu contract9 nullos ee iudicat, secus aliorz, quare vere irritat illa mrim. que citra eius legem vera eent, nec est hic est imaginari qualitatem inherentem

Probat. p. euidentissime nullam ee illoz vrum ronem qa. s. mrimom. est sacram. atqz ideo non posse irritari. in sacro. penitie hoc idem apertius inuenit, vt ex sola prohibitione ecce. irritum sit, dum subtrahit mam. s. penitentem, Papa. n. vel superior pt prohibere inferiorē parrochum, ne vere absoluat sibi subditum, seu excoicatione vel suspensione vel alias subtrahendo illum subditum ab eius iurisdictione, tunc. n. et si ille subdit9 confiteat et parrochus verē dicat verba et formam absolutionis, cu inte tione et absoluendi, nihil oio facit. ecce g. sacram. irritatum per eccam. et hoc passim et quotidie fit. et hoc argm. est oio insolubile/ quod si in hoc sacro. ecce. imo et quicunque eps vel superior hoc pt, quod totum et magis est supernale, multo magis ecca. poterit in sacro mrim. qd fundat in contractu mere nale, quare ecca. plura oio pt erga hoc sacram. qz erga alia, similiter et respub. no prohibita ab ecca. ob contractum, inqz, nalem, quem sacram. presuponit tanqz subm ipsius sacri.

P. multi doctores, inter quos et .S. tho tenent iuxta mentem Diui Gregorij. c. peruenit .95. d. posse presbyteros ex comissione sumi Pont, confirmare seu chrismate ungere paruulos baptizatos, ita qd erit verum sacram. confirmationis, et tn citra Pont, comisione, ex quacunqz et alterius comissione, si presbyteri attentent confirmare, nihil faciunt,/ Simit. ex Pont, commisione possent conferre minores ordines, consecrare chrisma et oleum, ita vt vere tali chrismate et oleo infirmoz possent confirmari pueri, et vngi infirmi. que si faciant presbyteri absqz sumi Pont, concessione, nulla erit talis consecratio chrismatis vel olei, neqz illis possent confici sacra.

Balsamum et est nunc de nece. sacri. confirmationis et mata. et tn posset ecca. statuere vt non eet de nece. multa g. pt ecca. circa illa sacra. que no ita sunt de nece. salutis, que no pt circa alia/ vt bapm. euchm. et penim. et multo plura erga mrimo. ob ronem iam dictam qz sit contract9 nale. Unde est vt solum mrimom. ante bapm. susceptum in bapmo. incipiat ee sacram. qd de nullo alio sacro. dici pt, qui. n. het vxorem, estqz inmrim., si baptizat, non oportet denuo cum eadem contrahat, vt sit sacram. sed eo ipso qd baptizat, mrimom. in eo incipit ee sacram. et tn esto quis eet ordinat9, confirmat9, unct9, vel absolut9 a pecc[atis] et postea reperiret no baptizat9, illa oia sacra. nulla fuerunt, et denuo deberet et confirmari, ungi, s[acrificium] offerret, et ordinari, vt he[tur] in titu. de clerico non bapto. ita Tertulia. dicit in lib. de monogamia mrimom. infidelium sacram. incipit ee in bapmo. in quo Dei coniunctionem precedentem signat. et

UGR Biblioteca Universitaria

et ibidem q̄ matrimonium ab episcopis et presbyteris postulandum est. docet sacramentum esse matrimonium
et innuit quod Guillelmus Parisien. et alij dixerunt, non esse sacramentum citra esse benedictionem. licet baptismus dum infideles uxorati recipiunt illum, videat supplere benedictionis, cum dicat, incipere matrimonium illis esse sacramentum. deinde christianos, inquit
q̄ postulent matrimonium ab episcopis et presbyteris, non vult q̄. Tertul. aliquos clandestinum
contrahere nec filios absque consensu parentum

Preterea omnes rationes et cause, que pro alijs impedimentis statuendis possunt concurrere reperiuntur et occurrunt in proposito. vel etiam maiores, si .n. gradus consanguinitatis et affinitatis prohibiti fuerunt ad extendendas amicitias, quidni ad conservandas et evitandas inimicitias, et dissensiones, lites incitabunt clandestina et filiorum familias matrimonium. ex quibus certius et communius est ista mala sequi. et si ob evitanda uxoricidia aut viricidia fuerunt statuta impedimenta criminis, homicidia et ex his matrimonijs plurima sequuntur, in reliquis aut impedimentis leviora omnino mala, impediuntur illis, que ex clandestinis et filiorum familias matrimonijs sequuntur

et Preterea illud malum est omnino inevitabile alias, quam hoc remedium .s. irritatione, ergo .s. qui contrahunt clandestine, deinde cum alijs in facie ecclesie sunt (inquam) huiusmodi in statu propter desperationis et absque remedio, inprimis .n. papa non potest contra istos, quia clandestina illa que vere sunt matrimonium. nequeunt probari, quare neque ipsi puniri, nec deduci in cognitione ecclesie. metu earundem penarum nisi secreto et in foro interiori et via confessionis sacratis, ea vero que in facie ecclesie et publice sunt contracta, non sunt matrimonia nec queunt disolui, uti nec prima probari, nec partium confessio tamen .s. ergo qui clandestine contraxerunt, esto ambo id confiteantur, satis est, ut illa publice disoluatur ut constat et est euidens, alij testes non sunt, quibus probentur clandestina, maxime cum ad disoluenda matrimonium publice contracta, et a multis annis, ut sepe contingit, et multis procreatis filijs, et sepe etiam sunt persone digne et illustres, ita ut absque gravissimo scandalo nequeant disolui, maxime requiratur probatio, et testium fide dignorum, cumque casus isti sint frequentes, et ubique terrarum accidant, crudele omnino et absurdum est dicere, Deum qui vel pro sola unica anima filium suum morti tradidisset, non reliquisset potestatem ipsi ecclesie. vel curandis, cum tamen non sit ullum aliud remedium, nisi huiusmodi. matrimonium irritare, aut det illud aliud. quod .n. solet dari, ut ille qui sic clandestine prius contraxerit, et postea in facie ecclesie. vel illa, corripiat fugam, extraneum valde et peregrinum est, et impossibile quoque ipsi viro, et pene semper femine, que si tenet fugam a viro, quia talis stimatur ab ecclesia. et ab omnibus, tanquam suspecta de adulterio poterit occidi, vel perpetuo teneri in vinculis, et sic est vere absque remedio, nisi hoc adhibeatur, cum tamen in lege christiana suavissima non cadat perplexitas, et vere hoc argumentum caret in totum solutione, nisi ea detur que vera est, et conclusio concedatur ingenue, ecclesiam .s. posse, et expedire, ut fiat) et ita ea debere facere q̄ .s. irritentur, hoc .n. petit nedum, sed et urget mundus, nationes omnes, Principes, Oratores,

Oratores, prelati et parrochi, qui eius m̄ mala, experti sunt, tn̄ negant inuriij, inex perti, et qui residentiam forte vix a limine (quod aiunt) salutarunt, vix .n. aliud de illis audi pt, nisi ma̅ors crudeles occisores iudicent.

Denique aut ius na̅e seu diuinum concedit tn̄ aut permitit clandestine contrahere, et filios familias absque consensu parentum, ita q̄ concedit, aut permittit illa e̅e m̄im̄ et sic contra huiusm̄ permissione, aut concessionem ius inferi, vt hum̄. pt, vt sup. patuit multis e̅e. aut idem ius na̅e seu diuina precipit, et iubet ista m̄im̄. fieri, quod tn̄ est absurdum, nam et prohibet, et tn̄ siquis diceret q̄ precipit, quom̄ ecc. prohibet eadem fieri et perpetuo prohibuit grauimi et penis, et nedum ecc. sed et principes seculares, contra quas agere nemo unque dubitauit, fore pecc.m /iam g̊. contradicerent sibi o̅ro lex na̅e seu diuina et humana, quo dato humana no e̅e lex, sed iniquitas. hoc g̊. demum restat, aut lex na̅e seu diuina prohibeat, sicut uere prohibet, homines sic contrahere. quare ecc. non posset nec respu.ca aliqua precipere hominib. vt contrahant clandestine, et filijs (vt absque consensu parentum, nisi tn̄ e̅et lege na̅e aut diuina prohibitum, sed tn̄ permissum aut concessum, posset ecc. illud precipere, quo nihil absurdius et falsius. relinque igr (inque) hoc e̅e indubitatum, q̄ lex na̅e seu diuina prohibet huiusm̄ m̄im̄. vt comunissime et fere semper pecc.ta. q̄ si prohibet, quom̄ iterum prohibet ecc. aut reipub. illa irritare? nonne hoc est velut monstrum, q̄ prohibeat perpetuo illa, et no sinat eadem irritari? vbi aliud vt simile, dabitur, q̄ si n̄o prohibet, ecc. si irritet eadem m̄im̄. non facit contra legem na̅e aut diuinam, quare neque contra verbu Dei, q̄ si n̄o contra Dei verbum facit. pt g̊., que est n̄ra concl.o /

Et licet (vt superius diximus), veritas hec cum sit na̅lis aut ad philosophia na̅lem pertinet, et ita ro̅nib. et experientijs seu exemplis magis probanda veniat, q̄ autho., tn̄ q̄ multis no satis fit solis ro̅nib. et adeo fortib., vt pro ea adducte sunt, authoritatib. et Doctorum eam confirmabimus, o̅es .n. qui alicuius nominis sunt, aut asserunt aut in suis dictis presuponunt id fieri posse per ecc.am et tn̄ querunt de modo, paucis non magni nominis demptis, Deinde qui tenet tp̄e. Evaristi m̄im̄o. sine consensu parentum a filijs contractum fuisse nullu, non dubitaret ecc.am id posse facere, imo nec possent negare, cum a facto ecc. ad posse sit firma arg. inter quos est Glosa in .c. videtur. qui m̄im̄o. accusare pnt. Tenet idem concil. colonien, q̄d h̄r in .3. vol. concil. et optat decretalem illam

Evaristi. 30. q. 5. aliter renouari. idem et concil. Moguntin. et quod maius est, Petit concil. Tridentini. quando multo maior pars prum petit, et fere o̅es, demptis paucis tenent ecc.am posse. Tenet Aloysius Lypomanus lib. suo contra hereses. Tenet Casaneus in Cathalogo Glorie mundi .12. parte considera. 36. vbi adducit multos alios, Tenet et Christophorus Cassineus lib. 1. de re pontificia et licet multi et doctores teneat, tp̄e evaristi non fuisse nullu, nullus tn̄ dicit, no potuisse anullari ab ecclesia

Prepositus post longam disputatione in .c. ad dissoluendum de sponsa. impub. dicit co̅m e̅e opinione contra Glosam et abbatem cum Hostien. q̄ si Papa interdicat, ne contrahat m̄im̄o.m cum

UGR Biblioteca Universitaria

cum clausula decreti irritantis, et si impem. nō sit perpetuū, mrimm. eē null. …
si postea fiat, Papa g. et ecc. pt anullare

Felinꝰ c. 1. num. 23. de sponsalib. tractans an valeat statutum laicorum, ut filia nō contrahat nisi consensu Prīs, tandem dicit q valebit, q nō venit contra substantiam mrimonij, sinō anullet illud, qd inquit nō pt facere nisi Papa. ecce g Papa pt condere statutum anullans mrimō. filij contractum sine consensu patris … ergo pt.

Prepositꝰ in Rubri. de clandesti. desponsa. in responsione ad 3m. ibi nō obstat textus argm. cum superiꝰ argumetaret cum canon posset invalidare mrim. contrahenda, cur non invalidabit in clandestinis? Respondit q illud procedit qn Papa vult annullare, vel perpetuo prohibere. at hic solum prohibitio venit ob honestatem, sentit g Papa noluisse prohibere in clandestinis annullando, quare concedit potestatem Pape et sic ecce. et solum defuisse voluntatem.

Cois et verā sna est in c. 2. desponsalib. dum dicit, non valere statutum laicorum invalidans contractum mrimonij vel personas, et ita non valere statutū legum ciuilium prohibentium mrimō. inter tutore et pupillā, rectorem prouintie et prouintialem, nō redducunt aliam rōnem cur nō valeat, nisi q mā nō est de foro secculari, sed ecc. ita abbas in c. 1 num. 7. desponsalibꝰ quem sequunt omnes alij. si g rogarent an hoc posset ecc. profecto non negarent.

Abbas cum coī in c. super eo de cognatione spuali, et in c. q dilectio de consang. et affini. sentit, posse valere consuetudinē, si approbata sit a Rom. Pont. imo solam consuetudinē inducentem novum impem. dirimens mrimm. rōnē scandali, atēē scandalum in clandestinis et alia mala, nō dubitat s. tho. in 4. d. 28. q. 1. ar. 3 nec cayeta. tom. 1. tracta. 13. de usu mrimonij. q. 2. qui dicit magis dese eē abus plenum malitie, q contrahere in 4. gradu consanguinitē seclusa prohibitione.

Antoninꝰ. 3. p. sume c. 16. de voto simplici, in principio dicit, q si a Papa fiat prohibitio decernens irritum et inane in his impetꝰ s. clandestini et aliorum, que solum impediunt, q mrimō. tale si subsequeret, eēt nullum et ibi refert Paludanū id tenentem

Tenet expresé siluester verbo mrimō. 7. in principio versu testium, dicens id solum habere locum in Papa, et si impem. nō sit perpetuū. g. idem erit in ecc. quoad clandestina, licet nō sit impem. perpetuū. Tenet et Dmicus desoto in 4. d. 28. q. 1. ar. 2. et neminem de hoc dubitasse, dicit

Tenet et Amb. catherinꝰ, in tracta. de clandesti.

Fr. Petrus asoto in suo lib. de offi. sacerdotum, et denigz oēs paucis (ut dixi) demptis his multo inferioris nominis nec est aliquid in similibꝰ rebꝰ, qd possit ecc. prohibere, quod nequeat irritare

Aliqui et ex Rubꝰ, qui id negabant absolute posse fieri ab ecc. per statutum aut decretum. concedebant tn posse in casu, aliquē contractum mrimonij anullare. ex quo sequitur

seq. iam ecc.am de se posse, quare si subest ca, oia et poterit clandestina annullare, sicut liquet, et et filios familias sine consensu parentum

Leo Papa, et h̃r. 27. q. 2. ait cum societas nuptiarum ita a principio sit instituta, ut preter comixtione sexuum non habeant in se nuptie coniunctionis Christi et ecc.e sacram.m, non dubium est illam mulierem non pertinere ad matrim.m cum qua docet non fuisse nuptiale ministerium. hec ille et in clandestinis et filios familias inuitis parentibus liquet non intercedere nuptiale ministerium

idem Leo Papa. 30. q. 5. qualis debeat uxor ee, que habenda est sm legem, virgo casta, et desponsata in virginitate, et dotata legitime et a parentibus tradita sponso, et a paranymphis accipienda et ita secundum legem et euang.m publicis nuptijs in coniugium legitime sumenda et omnibus diebus vite sue, nisi ex consensu et causa vacandi Deo nunquam propter hominem est separanda, et si fornicata fuerit, dimittenda, sed illa uiuente, altera non ducenda, quia adulteri regnum Dei non possidebunt, et peniam illius per scrip.as recipienda

item ex concil. lateranen. c. 6. 30. q. 5. nullum sine dote fiat coniugium, iuxta possibilitatem fiat dos, nec sine publicis nuptijs quisque nubere, vel uxorem ducere presumat, ubi Gratianus dicit, his omnibus authoritatibus occulte nuptie prohibentur, atque ideo cum contra authoritates fiunt nuptie, pro infectis haberi debent.

Pelagius scribens defensori potentio. 32. q. 3. Dicimus puelle (inquit) ecc.e nre famulum, cum uero eius liberis ortum constat ee natalibus, et ideo cui magis electione de coniunctione neptis, quam patris eius, cuius nullo modo liberum est ee arbitrium, de coniugio attendi. et Gratianus ibi. quia ergo electione cui huic ista nupsisse probatur, hanc constat legitime sibi copulatam. hec Gratianus. quo re sentit absque licentia et vo.te parentum non ee matrim.o

Sed et Euaristus sepe alleogatus in hac ma, in epla ad epos Africe, que h̃r. 1. to. conci. fo. 66. et 30. q. 5. aliter, et decreto Iuonis lib. 6. dicit, aliter legitimum non sit coniugium nisi ab his, qui super ipsam feminam donationem here uident, et a quibus custodiri uxor petatur, et a parentibus et propinquioribus sponsetur, et legibus dotetur, et suo tpe sacerdotaliter, ut mos est cum precibus, et oblationibus a sacerdote benedicatur, et a paranimphis ut consuetudo docet, custodita et consociata a proximis congruo tpe petita, a legibus dotetur, aut solemniter accipiatur et biduo uel triduo orationibus uacent et castitatem custodiant. item ita perada legitima scitote ee connubia, alia uero presumpta, non coniugia, sed adulteria uel contubernia, uel stupra aut fornicationes, potius quam legitima coniugia ee, non dubitatur, nisi uoluntas propria suffragauerit, et uota succurrerint legitima,

Nullus fidelis cuiuscumque conditionis sit occulte nuptias faciat. sed bene dictione accepta a sacerdote publice nubat in Dno.

Ibidem. 30. q. 5. c. nullus fidelis ex decreto Hormisde Pape. c. 6. et c. nostrates ex Nicolao ad consulta Bulgarorum. isthec. n. oia, et multa alia similia bene pensata aut probant tpore illo matrim.m clandestina et filios familias absque licen.a parentum nulla ee, aut certe ita prohibita stricte, ut pro nullis tunc haberentur, aut pro minimum probant ecc.am posse anullare

Clemens iij. scribens florentino Epo. c. Ve. qui matrim.m accusare pnt, inquit. Parentes, fratres et cognati utriusque sexus in testificatione suorum ad matrim.o coniugendum uel dirimendum admittantur, quod tam antiqua consuetudine quam legibus aprobatur. ideo. n. maxime parentes etsi defuerint

parentes

parentes, proximiores admittunt, qm vnusquisqz suam genealogiam cum testib et
chartis, tum et exercitatione maiorz scire laborat, qui n. meli recipi debent, qz
illi qui meli sciunt, et quorz est interee, ita vt si no interfuerint, et consens
no adhibuerint, sm leges nullum fiat mrimom.

4a. Concl.

Sit. 4. concl. ad pt expedire, quod .s. huiusm. mrimo. nulla reddant. hanc et pro
bant oia superi dicta, quib probatum est, eccam here hanc potatem, frustra n. est
talis potas nisi qnqz liceret, et expediret illi vsus et execatio. Deus aut et na ni
hil faciunt frusta. quare sicut valet argm pt expedire qnqz, g. iam est talis po
testas in ecc. (alias n. no sufficienter eet prouissum) ita valet, est potas iam data
g. et qnqz pt expedire illa uti, ex illo dogmate certo et catho. quod Deus neqz de
ficit in nec. neqz abundat in superfluis, et fere eadem senia est B. Anselmi in de in
ceptu verbi, aut lib. cur Deus homo, q minimum inconveniens in deo est impole, et
minima congruentia in eodem inducit necitas., nec. n. Deus facit omnia, et providet
optimo m. quod si data est hec potas ecc. certe in bonum aiarz et ad euitanda ma
la concessa est, quare qnqz mala illa vitanda, et bona promouenda pt occurre
re. pole g. est, expedire qnqz uti hac potate. sicut et potas ad alia impta mrimo
dirimentia statuenda data est et ecc. ob mala et euitanda et bona promouenda qz
et pt occurrere, sicut re sepe occurrunt, et no minora sed maiora in proposito nu
g. modo vz dubitari pt hec. 4. concl. imo et aliqui et Pres negantes principalem co
clem. 2. ecc. posse, hanc no negabant, certe no intelligentes de quib affirmarent aut
negarent, aut quid dicerent, cum sibi ipsis in hoc repugnarent.

5a. Concl.

Iam nunc et hoc tpore, expedit eccam et sctam synodum generalem eam represen
tem hac uti potate, q .s. annullet, et irrita reddat huiusm. mrim. hec concl. li
ex illis, que dra continere. g. factem no iuris, in qua si erraret (quod no eueniet) no
difficile posset error reparari, si no (inqz) bne succederet huiusm. mrimoniorz annu
llatio, posset tunc Papa abrogare decretum, quare no est magnum periculum
si ullum eet, hoc fieri. sed tn si precedentes iam concles sunt vere, no video q
de hac possit dubitari, si inqz ecca pt, et qnqz pt expedire, vt faciat, quid ni
expediat iam, qm tot mala passim et vbiqz sequunt ex eiusm mrimonijs, que
que ex illis sequerent, que alias ex prohibitis per eccam sequebant, prius qz eent pro
hibita et annullata, et nusqz toties et tanta inobedientia clandestine contracta sunt
sicut hodie fit. finis omnis mrimonij, et bona oia eiusdem aut impediunt, aut ma
recipiunt detrimentum, proles n. est illegitima, fides deest, sacram profanat sacrilegi
lites dissensiones, inimicitie max. inter nobiles et familias, homicidia sepe sequun
t, infelices obitus multorz prium ex nimio dolore mrimoniorz, que a filijs, ipsis inui
tis fiunt, adulteria plurima, quib vix pt alias provideri, infelicissimos exitus com
munissime hent eiusmodi mrimo. et inter coniuges maxima odia, periuria testium, denqz

que mala

que mala non sequuntur et quotidie plura, ut crescit indies concupiscentia, cupiditas, inobedientia hominum, vere nullus non videt, non expedire, maxime cum aliquibus et precipuis horum malorum nullo alio modo possit mederi quam huiusmodi matrimoniorum anullatione.

Expedit et eo quod cum res sit gravis, ardua, et magna egens consultatione, tanta denique, ut vel ob eam tantum generale concilium merito esset congregandum, adest iam frequentissimum et maxime authoritate numero Patrum universitate nationum, eruditione, gravitate, adsunt et ultra Patres plurimi viri docti, ut omnino nusquam alias potuerit res hec dignius, accuratiusque tractari, et deffiniri, tantum abest ut debeat differri, esset enim hoc perpetuo excludi, cum omnia que desiderari possunt habeamus. accedit et et consensus ac venia Summi Pont., ad quem nonnulli Patres nequaquam hoc remitti petebant. multorum et cardinalium aliorum que doctissimorum virorum, qui Rome diebus his in gravissimo inquisitionis tribunali, Sanctissimo D. N. Pio iiij. presente convenere, qui omnes, nemine dempto suum addidere calculum asserentes et ecclesiam posse et expedire nunc. Quid ultra expectabimus aut petemus? que maior erit auctoritas? imo que tanta! que maior eruditio, pluresque eruditi? imo que tanta, totque quis ergo poterit contraniti, vel audebit, ubi hec omnia concurrunt?

Et licet dicte conclusiones et veritates adeo sint fortiter aperteque probate, ut liquido constet, nihil posse contra eas, earumque rationes adferri, quod vel minimum signat dubium, aut pariat difficultatem. quia tamen Patres illi, qui aut non percipiebant earum pondus, aut mordicus resistere proposuerant, recedere viderent, et suis cadere opinionibus multa in contrarium re certe pauca et futilia, adducebant, ut evidentius, si tamen fieri potest, dicte veritates manifestent, eorum argumenta libet adducere, eaque apertissime diluere, ut omnibus visis certissima constet veritas, appareatque

Primum igitur et fortissimum suo iuditio, argumentum fuit hoc. huiusmodi matrimonia semper fuerunt, et perpetuo contra illa conclamatum in ecclesia, eadem damna, que nunc preteritis temporibus sequebant, mentio habita fuit in conciliis preteritis, saltem et maxime in hoc sub Paulo iij. de illis annulandis, tamen nusquam factum est, neque ausa est ecclesia id facere, sumus ergo nos temerarij vel audaces et supra senes et Patres nostros volumus intelligere, et plus illis sapere, quare inquiunt Patres non fecerunt, certe, aut quia non erant certi ecclesiam id posse, aut esto posset dubitarunt expediret ne.

Pro huius aliorumque solutione id imprimis notandum, quod est maximum argumentum pro conclusionibus assertis et hoc argumentum et omnia alia, que Patres illi adduxerunt eque et pari passu currunt, probantque contra omnia alia impedimenta que ecclesia statuit, ut dirimerent matrimonium, ecclesiam scilicet non potuisse illa statuere et ita errasse, cum dens igitur est, ea omnia nihil probare, et vere ita est, omnia esse sophistica, quia falsum concludunt. Nec est dubium cum vel ecclesia possit vel non potest, horum unumque alterum est verum et necessarium alterum vero falsum et impossibile, quare vel omnia argumenta que adducimus sunt sophistica, vel omnia que in contrarium adducunt. et veritates iste scibiles sunt, scirique possunt non ut quadratura circuli, que esto sit scibilis, eius tamen veritas ac scientia nedum est inventa, nec potest

forte invenisi, ita ut sit scita et evidens. sed tn̄ in presenti neq. sum⁹ in p[...]
aut pratica veritate, que nedum debet, pot q̃ sciri, verum necesse est, eam s[...]
cognosci, cum ingz̃. dirigat in praxim spectantem ad regimē politicum et ecc. g[...]
bernationē, ut oīō sit erroneum asserere, eam nō posse sciri q̃ si p̃t deberq[...]
ubi nam et qñ, si nō in concilio gnalī tali tantoq̃, quale q̃tumq̃ habemus.
Hoc iam pro solutione omnium argũ premisso documento, illud huic adiungam, [...]
imprimis si hoc argũm concluderet nihil denuó in hoc sancto concilio statui de[...]
q̃ deberet si nō pri⁹ in alijs definitum statutum q̃ eēt, imo et de quolibet alio co[...]
lio idem sequeret, de Pontifice et quocunq̃, imperatore, rege, repub. de cuiq̃ g[...]
gum, dictis q̃ ingz̃, nihil de nouo statuere deberent, que nō prius decreta fu[...]
sem, audaces alias et temerarij futuri si facerent, quo nihil absurdi⁹ et ridi[...]
lum magis, nō debuit ẽ. fabian⁹. 3m. et 4m. gradum consang. et affin. adde[...]
qñ sui predecessores nō fecerant, nec debuit Iuli⁹ tres alios gradus superadde[...]
et duo alia gnā affini. qr̃ nusq̃ factum id fuerat nec Inno cti⁹. ẽ. debuit
tres illos gradus et duo gnā abrogare sub pena audacie et temeritatis, neq̃
Theodot⁹ Pont, et alij postea impeta. cognationis spualis et legalis, crimini[s] et
pu.ce honestatis iustie. demum nulli Pont, nullaq̃ concilia debuerunt aliquid no[...]
constituere, quare omnes errarunt, nec posset nunc ecca. aut scta synodus tollere
4m. gradum affini. et consang. aut ei⁹ dispensationē ordinarijs comittere, qr̃ maio[...]
res nō fecerunt, et tn̄ propé est factum, et multo plures Pres unũ uel aliud volue[...]
et petierunt. nec posset et ecc. aut eadem synodus tollere aliquos gradus cogni[...]
nis spualis, et impeta. illa, que veniunt ex copula fornicaria et nō nullos gradus
circa impem. pua. honestatis iustitie, et tn̄ scta synodus fecit hec. erravit g[...]
ta hoc prium senam, si suum argm. valet. Ecce quo ducimur argtis contra veri[...]
tatem apertam adductis. quare respondet, quod ecc (ut dictum est) semper prohib[...]
hui⁹m matma. et gravme. et q̃ q̃ annullavit, ut nō obscuré ostendunt decretales supra
adducte, et doctores catholici superi⁹ allegati, sed et si illis nō credunt, hoc facit
ecca. nunc, qd in alijs impetis statuendis fecit, prius. n. et nō paruo tpore prohibuit, q̃
annullaret, et demum cum videret prohibitiones non sufficere, processit ultra, et an[...]
nullavit quod in sacris exentes nō contraherent magno tpore fuit prohibitum, qñ ne[...]
dum erat irritum, sed contrahentes suspendebat sacra offo., et manebant cum[...]
uxoribus. De voventib⁹ idem nō. n. erant a principio in ecca. religiones he institute et
approbate, quare pri⁹ vota fuerunt simplicia q̃ solemnia. Ecclesia itaq̃ indies cre[...]
cit in cognitione rerum doctrina et experientia, et addit multa, et definit, tanquam ad dign[...]
ta, q̃ quo ad mores reformationem, ut scta hec synodus inutroq̃ multa definivit et
statuit, nusq̃ antea decreta. Sic sps sct⁹ docet eccam. oēm veritatem suis locis et tpe[...]
b⁹, pro ut ipsi expedit scire, nam omnia simul, sed ordinaté et qñ necem. est, et du[...]

ad finem

UGR Biblioteca Universitaria

et docebit ad finem usque mundi, nunc et his temporibus plura mala maiora et frequentiora sequuntur ex his matrimoniis, quam priscis temporibus, et quando habebimus aliud generale concilium, quo haec et similia possint definiri?

Aliud erat argumentum, quod hac annullatione multa iura tolluntur, ut titulus de clandestina desponsatione, et alia. Ad quod Respondeo. Utinam plura adhuc tollerentur ex iuribus et statutis humanis, et quae remanerent servarentur, aliquid enim ultra alia congregatur concilium generale, nisi ad diminuendum infinitum prope numerum constitutionum humanarum? ratione etiam dum ecclesia statuit alia impedimenta, cessabant leges aliquae humanae et decreta, quot cessarunt c. illo non debet de consang. et affin.? et dum nunc sancta synodus tollit gradus aliquos in cognatione spirituali, et in impedimento publicae honestatis iustitiae et in affinitate, quae provenit ex copula fornicaria, in his (inquam) omnibus non tollit iura humana multa? leges humanae non debent esse perpetuae, sed temporales, sed tamen naturales et divinae, aeque enim repugnat has esse temporales seu particulares, sicut illas esse perpetuas et universales, mutandae ergo sunt iuxta qualitatem et temporum et locorum

Aliud fuit argumentum quod asserebant hoc esse dogma. An scilicet ecclesia possit vel non, quare non est definiendum etiam cum sententia maioris partis Patrum, quando multi contradicunt, definitio enim dogmatum fidei non debet fieri nisi ex magna concordia Patrum, nullis scilicet aut paucis repugnantibus, cumque hic tot Patres contradicant scilicet 57. esto maior pars consentiat non convenit dogma hoc definiri

Huic argumento quidam Patres respondebant, hoc non esse dogma poterit enim ecclesia vel summus Pont. hoc decretum abrogare quando viderit expedire, qua ratione dicti Patres credebant sufficienter responderi argumento haec tamen responsio meo iudicio non omnino satisfacit argumento nec video qualiter non sit dogma, an ecclesia posse vel non posse, quaecumque pars definiretur, est enim veritas necessaria, illa (inquam) pars, quae vera est, si enim ecclesia potest, necessaria est haec, ecclesia potest, quod si non potest est impossibilis, est enim modalis divisa, quae dum pura est, numquam est contingens, atque ideo aliter respondeo argumento cum hac distinctione. Aliud est definire hanc propositionem, quod ecclesia possit irritare eiusmodi matrimonium tanquam de fide, et ita catholicam, ut opposita contra fidem sit et heretica, et sub anathemate damnare oppositum asserentes, aliud est citra huiusmodi damnationem, et absque anathemate annullare dicta matrimonia. Primum sancta synodus non facit, sed tamen secundum quod fieri potest absque expressa damnatione sub anathemate, et hoc argumentum (ut predictum est in solutione primi) aeque et pari passu currit in omnibus aliis impedimentis, quae ecclesia posuit, an enim ecclesia possit prohibere et annullare matrimonia ratione consanguinitatis et affin. in gradibus ultra primum, ratione cognationis spiritualis, seu legalis, ratione criminis publicae honestatis iustitiae, ratione sacri ordinis, in his inquam et omnibus aliis statuendis aut derogandis, non dubium quin sit dogma, et ita in quolibet impedimento statuendo et tollendo includitur dogma, nec ideo erunt tot dogmata, quot prohibitiones, derogationes, annullationes et constitutiones ecclesia potest facere, sed tamen est unum dogma respectu omnium, alias enim infinita essent dogmata, quia tot sunt quae ecclesia potest statuere aut destituere

quare

UGR Biblioteca Universitaria

quare sicut in alijs omnibus impedimentis non prius ecc.a definiuit, se posse, ita q de hoc facto

articulum, sed facto ipso ostendit se posse, ita et nunc circa definitionem pt hoc decretum facere, ponens in praxi hanc sententiam q. s. possit circa (inquam) condemnationem expressam et formalem oppositae / esto sit quedam virtualis definitio, sicut q facit alias leges et constitutiones in qualibet. n. tali / includit implicite hec virtus. s. q pt statuere illud, et sic definit in actu exercito (ut dicunt Dialectici) non in actu signato. quod amplius ex. declaratur, dispensauit ecc.a quoque in matrimonio rato tamen, in voto solemni, in 2o gradu consang: circa tamen damnationem eorum qui tenent eam non posse, inter quos est s. tho. quoad duo pa. sequuta n. est ecc.a in hac praxi oppositam tertiam circa damnationem (inquam) alterius. simile et habemus ex concilio Vienensi clement. de summa Trinit. et fide cath. que incipit, fidei catho. §. baptisma, ubi concilium opinionem illam, q in baptismo virtutes et informans gratia paruulis infundatur tanquam probabiliorem recipit, nec tamen damnat oppositam sententiam. et sic nullus manet scrupus in arte. Deinde / esto vere et formaliter definiret tanquam dogma, quantum ad hoc q ecc.a possit, sancta synodus benefaceret, quia omnes theologi (ut dictum est) conuenerunt in hac sententia, demptis duobus, inter Paes et pauci negarunt hoc, sed quantum ad illud, an expediat an non (quod non est dogma, sed res facti), plures dixerunt non expedire tamen sufficit maior pars, quia non est (ut dixi) dogma. et quia ecc.e visum fuerit, pt (ut dictum est) abrogare decretum, est igitur hoc argumentum sicut et alia. n. nullius

Alio argumento querebant quomodo et quia annullat tale matrimonium cum concurrant illic quae sunt de essentia matrimonij et sacramenti. contra que non pt. ecc.a facere

Statim vides hoc argumentum in omnibus alijs impedimentis currere, ubi ante ecc.e annullationem que que de essentia et substantia matrimonij et sacramenti erant, concurrebant, in sacris et pro et alijs (ut supra dictum est) nec est hic locus alicui cauillationi, est. n. ecc.a aut respub. impedita in his, et se gerit, ut causa universalis cum particulari, ut Deus cum igne, et qualibet causa creata, et sicut Deus quoque prohibet aliquid, tamen concurrit cum causa creata, cui prohibitum erat ad oppositum effectum, quoque vero non concurrit, velut cum igne in camino trium puerorum, Cum sole dum stetit ad Gabaon, cum Balam propheta, dum nitebatur maledicere israelitis. in his (inquam) casibus et multis alijs miraculis, que fiebant in martirum passionibus, Deus non concurrebat ad effectus, quos cause ille secunde suapte natura poterant producere, sed potius oppositos effectus efficiebat, ut in camino pueros refrigerabat, sol stabat, nec mouebatur, Balaam benedicebat. eo (inquam) modo ecc.a seu respublica in contractibus et multis actionibus se habet, ut quoque prohibeat tamen et tamen concurrit ad actum prohibitum quia non annullat, quoque vero et prohibet et annullat, et tunc non concurrit, sine concursu aut causae universalis, et preordinatae inferior et sub ordinata non agit, velut sine sole et eius concursu hec inferiora non generent, et sicut statuit Deus causas creatas universales et preordinatas a quibus in suis actionibus inferiores dependerent, ita et dedit reipub. ecc.e hanc potestatem, cui subordinauit individua et particularia supposita, ut hec sine illius concursu nihil agerent

in his

in his actionib9 moralib9, que spectant ad bonum reipub. et sicut ille ordo corp naturalium
est necc. in Universo, ita et iste in moralib9 causis et gratuitis est ut per omnia et in omnib9
et mores sint similes et conformes nae et gratuita et moralib9 seu nalib9, estque suavissima
hec Dei dispositio in toto Universo, et in toto politico, sicut et in toto seu corpore nati, nec
manus n. nec alia pars hominis pt aut moveri, aut aliquid agere sine hominis con
sensu et concursu.

Aliud Argum. qd filij familias quique nequeunt continere, sed urunt, et parentes sunt
duri, nollentes eos nuptui tradere, quod crudele est in tali casu eos non posse contrahere
quare nequit statui, qui n. no pt continere, inquit Aplus nubat, quod contra Apli doctrina
erit huiusmi. statutum annullans talia mrima.

Ad hoc imprimis dicit, qd sca Synodus neque vult neque intendit in universum annulla
re mrim. filiorum absque consensu parentum, sed in filijs usque ad. 20. tm, aut. 18. anum
in feminis vero usque ad. 16. vel. 17. ad quam etatem no durum est filiis expectare parentu co
sensum, neque in illa urunt, aut est valde difficile continere
Deinde et sca synodus providet illis casib9, esto rari sint, ut s. recurrant ad spuales Pres
i. ad epos, confessores seu parrochos, qui si opportuerit refferant ad epm, cuius est provide
re in similib9 filijs spualib9. deinde et nulla lex pt statui, que oia evitet mala, et occu
rrat singulis et omnib9 incomodis, satis est qd plura tollat, esto no oia et singula
Aliud erat argum. quod quique licet, convenit et est necm. clandestine contrahere, et filios sine
consensu parentum, ad mala et scandala vitanda. fatemur sed et quique est necc. ad
scandala et mala evitanda contrahere in gradib9 consang. et affinit. prohibitis, et ubi sunt
alia impeta. aiure positivo, quod ecca. male fecit illa statuendo. est et quique necc. aut expedientm.
plura here beneficia, appetere dignitates et procurare, quod male prohibuit, licet quique occi
dere, quod no sit preceptm. no occides. Iam et sca synodus providet illis casib9, ut de licena.
Epi seu parrochi possint pretermitti solemnitates. hec quod argta. si concludant, nulle huma
ne leges poterunt statui, cum n. humana sint decreta, de reb9 vel actionib9 no intrinsi
ce et necc. et semper bonis aut malis, necessarium est in omni ma illarum dese quique paria
bili occurrere casum, in quo nedum liceat, sed et expediat, imo necessarium sit, agere
contra corticem et literam legis: huic rei servit Epicheia seu equitas, que est natis quo
cui legis latoris intentio debet ee conformis in omnib9, nec leges humane comuniter obli
gant dese, ubi natis vel divina no militat, non obstante morte aut eius magno periculo

Est et aliud argm. qd ex hac mrimoniorum annullatione, sequent tot mala aut plura, que
iam sequunt ex clandestinis quique contemnet, nec nationes obedient omnes illi, et precipue se
quet hoc damnum, qd si quis post hoc decretum clandestine duxerit puellam, vel filij fami
lias sine consensu patrum, et deceperint illas ac stupraverint, postea vero contrahant pu. et
ex cosensu parentum cum alijs, priores ille manebunt decepte, et cum suo damno absque rem,
qd nequeunt illas ducere, cum iam duxerint alias, vel et si no duxerint alias, cum sciat
prima illa no ee matrim. non eas ducent sed alias, et tn si prima illa fuissent mrim
metu inferni et qd nequeunt absolvi citra hoc, sumet illas priores.

UGR Biblioteca Universitaria

Dico ut iam dictum est, nullis legib9 posse oīa mala et incōmoda euitari, sed necce
sum est semper aliqua euenire, sed intentio legislatorꝫ est, ut pauciora eueniant
niant, et negem9 ꝙ plura mala sequant̄ ex hac matrimoniorꝫ annullatione, siqui
dem probatum est ꝙ eccā. pt ea annullare, et quoqꝫ pt expedire ḡ et quoqꝫ seruet,
ut plura euitent̄ mala, et pauciora eueniant, et Pres iudicant nunc currere temp9, quo
ꝙ expedit. atqꝫ ideo nō est hoc decretum diuinum seu nāle, sed humanū, qd semper
poterit, si expedierit abrogari, puellæ cognito nō ēē illa matrimā. sibi posthac caue
bunt et iuuenes, si eas sic deceperint, et tenent̄ eas ducere si pnt, aut eas dotare, nec
citra hoc pnt absolui, nec metu hui9, ꝙ nō obedient̄ decreto (omittendum est, ea n. ra
tione nulla ēēt lex statuenda, nec nālis nec diuina et, qn contra oēs sepissime
agit̄, et ab innumeris hominib9 contemnunt̄, sed de hac lege meli9 sperandum, qm oes
Pres familias et nationes et principum oratores, parochi confessores, et prelati magis
experti petunt eam imo urgent, nō ḡ. adeo timendum, illam ita ēē contemnenda
ut hac rōne sctā synodus timeat illam statuere./
Preterea erat aliud argūm. qz inter infideles degunt multi fideles apud quos nō sunt
sacerdotes, qui benedicant nubentes, idem posset accidere in terris hereticorꝫ, possent
n. deesse sacerdotes, nō possent ḡ. catholici contrahere
Hoc argm. in primis et retorquet, qz posset et contingere alicubi inter infideles
nō ēē nisi fideles inter quos ēēt aliquod ex impe^tis. positis per eccā^am. ut consag. et af
cognationis spūalis uel aliorꝫ. hoc ḡ. arg^to. neqꝫ illa impe^ta. fuissent statuenda, q
ḡ. tales fideles ignorant statutum, nō obligat̄ eo neqꝫ tenent̄. qz si sciunt, nec pt
illud seruare, et nō obligant̄, impōa. n. ita excusat ut ignorantia./ sed quid
dicemus de alijs sacra^tis. penie. s. eucharistie, que et magis necā. sunt singulis
ꝙ matrimo^m. et plures sumi debent ex precepto chri et eccē. cum tn̄ matrimo^m. necō
necc^m. singulis, et semel tm̄ in uita contrahat̄, aut raro? si ḡ. nō tollit quom
n9 eccā. precipiat omnib9 fidelib9 semel quotanis confiteri et sumere eucharis
ēē plures fideles inter infideles, qui nequeunt adimplere hoc precep^m. quare
obstauit statuere hoc decretum demum? sed tn̄ talia sunt istorꝫ arg^ta./ unde
et errabant alij Pres, qui necc^tem. hui9 sacra^ti. equabant necc^ti. bap^mi. ex quo infe
rebant eque late patere debere ministrum (uni9 et alteri9), bap^m9 n. est omnib9
et singulis necc. ad salutem, et ita in precepto singulis, matrimo^m. uero ali
necc^m. in repub. nulli tn̄ est in precepto, dicente Paulo, uellem oēs esse sicut ego
fiebat aliud arg^m. sumptum ab absurdo, qz hoc decreto posito qui contraheret
coram parrocho, et duob9 testib9 nō clandestine contraheret, et tn̄, quando
20. uel. 200. et laici sine parrocho et licen^a eccē. contraheret, ei9 matrimo^m. ēēt
clandestinum, cum tn̄ sit publicum, et sic publicum. ēēt clandestinum et
secretum nō esset cladestinum

Rz. hoc vult ecc^a. vt chriani ab ea petant hoc sacra^m. q^d p(ate)nt, nam nunc et ante decretum factum, quisq^e p(ri)us contrahit, sine licen(ti)a p(aroch)i et benedictione ecc^e. punitur tanq(uam) clandestine contrahens, et qui cum licen(ti)a et benedictione ecc^e. contrahit, et coram duob(us) t(antu)m testib(us), no(n) punitur, nec habetur pro clandestine contrahente sed legitime. et praeterea qui coram multis sic contrahit, quid ni contrahet coram paucis et parocho? et cum licen(ti)a ecc^e? numquid no(n) est ille contemptor ecc^e. et meretur puniri? no(n) e(rgo). obstant haec quominus hoc decretum fieri possit. / Sicut et votum religionis aut castitatis et si pu^e. fiat et coram multis, no(n) t(ame)n in manib(us) prelati seu ecc^e. cum solemnitate requisita simplex t(antu)m est, nec dirimit m(at)r(i)mo(niu)m. contractum neq(ue) contrahendum. et t(ame)n si fiat cum solemnitate requisita coram duob(us) t(antu)m, et est solemne, et dirimit m(at)r(i)mo(niu)m. contrahendum et contractum

Aliter si impugnant hanc veritatem, m(at)r(i)mo(niu)m. (aiunt) est contractus n(atur)alis no(n) civilis velut quelibet alia res n(atur)alis, e(rgo). positis causis illius nec(essari)is. et sufficientib(us), no(n) p(otes)t impediri quominus resultet. Cum e(rgo). consensus liber et mutuus contrahentium sit ca(usa) sufficiens, hac posita, clandestinitas nequit impedire, imo videtur absurdum, q(uod) p(rese)ntia tot vel tot testium, aut absentia ponat m(at)r(i)mo(niu)m. vel tollat, et q(uod) testes sint de nec(essita)te aut ess(en)tia contractus, ac si quis diceret ignem sufficienter applicatum combustibili posse impediri ne comburat ab homine / aut defectu testium, et de quacumq(ue) alia causa n(atur)ali quo nihil absurdius

Huic et, et si sit indignum solutioni, respondetur vti ad alia responsum est, si sfemet idem arg(umentu)m. de contrahentib(us) in gradib(us) consang. et affini. additis per ecc(lesi)am vel vbi sunt alia imped(imen)ta ab eadem po(si)ta. p(ri)us n. q(uod) hec cont(raxerun)t imped(imen)ta. votum arg(umentu)m. et tenebat et verificabatur in illis, qui contrahebant. 3. 4. 5. 6. 7. gradib(us), o(mn)es n. hij q(uo)do(que) fuerunt prohibiti vt h(abetu)r. 35. q. 2. et. 3. per multa cap. / similiter et in omnib(us) alijs contrahentib(us) in quib(us) concurrebant alia imped(imen)ta. posita per ecc(lesi)as. quomodo e(rgo). ecc^a. in illis o(mn)ib(us) impediuit ca(usa)s n(atur)ales? i. consensum legitimum personarum legitimarum, quales tunc erant? mirum est, q(uod) hij homines no(n) intelligant suarum ra(ti)onum fragilitatem. Euasiones, quas hic dant, et differentie iam superius sunt exclusae, consang. n. vel affinit, in hoc vel illo gradu, et s(ecundu)m eos eadem et tanta est, et manet, cum sit n(atur)alis, siue agnoscatur ab ho(min)ib(us), siue no(n), neq(ue) n. aliquos e(ss)e consanguineos vel affines ex hac pendet, q(uod) ipsi agnoscant se pro tales, et t(ame)n ea idem gradus consang. et affinit, no(n) prohibetur, iam vero prohibetur, iam iterum revocatur prohibitio, cum t(ame)n sit cognatio n(atur)alis, nec dependeat ab hominum cognitione, sicut e(rgo). ecc^a. p(otes)t hoc facere, vt quo t(em)p(o)re inter ho(min)es est cognitio qua se agnoscunt consanguineos vel affines in tali vel tali gradu, eadem consanguinitas vel affinitas sit imped(imentu)m. dirimens, q(uan)do q(ue) vero no(n) ita homines se agnoscunt pro talib(us), no(n) sit, eadem (inq(uam)) consanguinitate et affinitate atq(ue) equali manente, sic et p(otes)t constituere, vt m(at)r(i)mo(niu)m. contractum cum ecc^e. licen(ti)a, et coram tot testib(us) sit ratum, et alias irritum, manente eadem co(n)sensu et ipso

et eisdem personis, sicut sidne persone masculus et foemina vixissent tempore illo, quo .5.ᵘˢ gradus consag. erat prohibitus, et tempore, quo non erat prohibitus (qui casus et facilis est) imo et contigit, qui eent consanguinei in illo .5.° gradu et mutuo consentirent in mrim.ᵃ toto illo tpore, illemet persone et idem consensus, dum erat prohibitio, non causabant mrim.ᵒ et hodie, remota prohibitione vel habita dispensatione ab ecc.ᵃ erit mrim.ᵐ est ne hoc impedire ignem applicitum ne comburat aut impedire solem ne illuminet, vel aliam cam natem? idem oio pt ostendi in his tentant contrahere, quocunque alio impe.ᵗᵒ eente ante dispensationem, et post dispensationem, vel ante qz eet illud impe.ᵐ constitutum, et postea. in his (inqz) oibus et ita sepe oppz sm hos, asserere, ecc.ᵃᵐ impedire oes nates, ne producant suos effectus, et iterum dare illis facultatem vt producant, futilia ergo sunt oia eorum arg.ᵗᵃ

Sed et in aliis contractibus omnibus respub. aut legislator idem facit, vt testa.ᵐ legatum donatio et cetera nulli sint et irriti, nisi seruatis solemnitatibus his vel illis in ter quas est numerus tot vel tot testium. ita qz et iure nat non constat illorum tractus, nec diuino, cum nec bona conscientia possint retinere sic donata vel legata, vt siquis per ludum sine fraude et dolo, vel donatione factam a minoribus, aliquid habeat, aut per donationem vxoris, inuito viro, tenet restituere et in foro conscientie, nec citra hoc absoluit. non ergo lege nati vel diuina stat ille contractus, alias lex humana obligaret contra natem et diuinam, quod est erroneum legatum et per testamentum deffectu solemnitatis et numeri testium, nullum, cogit quis restituere, vt nec bona conscientia possit retineri, non ergo testamentum erat nec stabat iure nati aut Diuino, alias idem sequeret, qz lex hum.ⁿᵃ derogaret nati vel Diuine precipienti vel prohibenti. in his ergo omnibus lex superior concedit, vel permittit non precipit aut prohibet.

Quos si lege nati vel diuina tale legatum, vel donatum eet ipsis legatariis vel donatariis, nec posset homo precipere restitutione illius, nec alias cui restituit, posset recipere in foro conscientie, sed oio teneret restituere legatario

Omitto quantum spectat ad testes, et eorum numerum, quod solet dici, et verum est lege nat. et, dictum. s. vnius, ee dictum nullius et na non sufficere ad probandum, cum in ore duorum vel trium stet omne verbum.

Ad formam vero huius arg.ᵗⁱ cum dicit mrim.ᵒ ee contractum natem, dico, nate ee multiplex et equiuocum, cum pluribus opponat iuxta regulam Aristo. in topicis velut supnati seu miraculoso, violento seu coacto, libero seu voluntario, raro seu contingenti, casuali neutro indifferenti. non ergo ita est contractus mrimonii natis vt non sit liber et voluntarius, quare, vt voluntarius et liber, moralis et legibus magis subiectus vnde non ita est natis, velut generatio aut corruptio, cum (vt dictum est) et

et liber sit, et ex voluntario contrahentium consensu oriat(ur). atq(ue) ita cessant arg(umen)ta que adducunt(ur) ex similitudine aut proportione cas(ibus) naturalium, imo est simi(lis) his alijs contractib(us), qui inter ho(m)i(n)es fiunt, et sunt necesarij in vita politica, nec ab(s)q(ue) illis p(otes)t mundus extare, ut sunt permutationes, emptiones, venditiones, locationes, donationes et similes, qui omnes sicut et m(at)rim(oniu)m. subiacent legib(us) humanis, quib(us) modificatur, seu determinant(ur) et quib(us) non servatis erunt nulli contract(us) et irriti et p(ro)p(ter) hec ut dictum est o(mn)is est nec(essari)a. in resp(ub). m(axi)ma. erga matrim(oni)a. contrahenda, quib(us) et gignit(ur) et sustinet(ur) respub. p(otes)t (ergo) dici contract(us) nat(ural)is, vel q(uia) nec(essariu)s. in n(atur)a vel conformis instinctui et inclinationi nat(ur)e, ad quem n(atur)a inclinat, et sic est de iure gentium, vel est nat(ur)e, q(uia) n(atur)a ipsa docet, et quoda(m) modo reperit(ur) inter a(n)i(m)alia, quare n(on) violent(us) est contract(us) aut coact(us), nec rarus contingens aut casualis, neuter vel indiferens. omnib(us) (ergo) modis his oppositis dicit(ur) nat(ur)alis, ex quo nihil h(abe)t, unde respub. vel ecc(lesi)a. n(on) possit m(at)r(imoniu)m. irrita facere, nisi iuxta suas leges contrahant(ur) sicut p(otes)t in omnib(us) alijs contractib(us), quor(um) mul(ti) eisdem modis sunt n(atur)ales.

Sed et aliud arg(umentu)m. faciunt, quia act(us) m(at)rimonij occult(us) et secret(us) sui n(atur)a est, aut e(ss)e debet, mutua .s. coniunctio viri et femine in actu coniugali, qui ob sui pudorem, fugitat ho(mi)num oculos, qui ergo (inquiunt) p(otes)t stare, ut sit de nec(essita)te. m(at)rimonij et c(on)tra coram testib(us) fieri et contrahi

Hoc arg(umentu)m. ridiculum magis est, q(uam) alia cum sit constantissimu(m) m(at)r(imoniu)m. in omni resp(ub). b(e)n(e) gubernata pu(bli)ca. e(ss)e oportere et manifesta, ut filij cogniti sint, legitimi ne sint an non? etsic in nullo contractu apud gentes quasc(um)q(ue) tot fiunt solemnitates, adeoq(ue) pu(bli)ce. nec tot mutentur, velut in m(at)r(imoniu)m. ut c(hristu)s et, qui nullis alijs spectaculis aut contractib(us) afruisse legitur pu(bli)ce. t(ame)n cum sua v(ir)g(ine) m(atr)e et discipulis, publi(c)e interfuit nuptijs, qua actione ostendit, et docuit modum nuptias celebrandi. quare semper et ubiq(ue) fuerunt prohibita m(at)r(imoni)a. clandestina, nam et qui male agunt odiunt lucem. Cumq(ue) (ergo). prohibitio hec clandestinor(um) perpetua fuerit ac universalis, aut est lex n(atur)e seu divina, aut a iure seu instinctu n(atur)e ortum h(abe)t, cum o(mn)is lex humana determinatio quedam sit legis n(atur)e vel divine. Potius (ergo). naturale est, palam contrahere, et innaturale seu contra naturam, clandestine cum(que) (ergo). saltem ab instinctu n(atur)e quodam procedat prohibitio hec, quare n(on) poterit lex humana cum illo instinctu prohibere et irrita reddere ei(us)modi m(at)r(imoni)a. clandestina? cum multo pei(us) sit in n(atur)a sic contrahere et filijs inuitis parentib(us), q(uam) unq(uam) fuit contrahere in gradib(us) consang(uinitati)s. et affinit(ati)s. a. 4(o). usq(ue) in. 7(u)m. et in alijs impe(dimen)tis. ecc(lesi)e. et t(ame)n. s. tho. dicit in. 4(o). d. 34. q. unica. ar. 1. ad. 4(m). et d. 36. q. unica. ar. 5. marg. iure ecc(lesiasti)co. e(ss)e prohibitum contrahere in dictis gradib(us) et in alijs impe(dimen)tis. dicit .n. in p(rim)o loco, q(uod) ex qualibet lege, triplici (inq(ui)t) nat(ur)e divina et hum(a)na. persone p(osse)nt fieri illegitime ad contrahendum, quare lex hum(a)na. prohibet contra permisione superioris legis

UGR Biblioteca Universitaria

legis natis vel divine, et in 2°. loco ait, cum mrimo. fiat per modum contractus cuiusdam, ordinationi legis positive subiacet sicut alij contractus

et in eodem .4. d. 37. q. ar. 1. in corp. inquit quod sacer ordo impediat mrimo. ex constitutione ecc. hec, in graecis rone ordinis, in latinis et rone voti, et. q. 2. ar. 2. corp. Vxoris cidium, inquit, ex statuto ecc. mrimo. impedit tn et dirimit post contractum et. d. 40. q. unica. ar. 3. corp. et. ar. 4. corp. et ad. pm gradus, inquit, aliqui consang. ex humano statuto sunt. idem asserit de affinitate. d. 41. q. unica. ar. .2. / et. d. 37. q. 1. ar. 2. ad 5m. mrimo. (inquit) hec pro ca virtus consensum, non aut ordo sed hec cam sacralem determinatam adeo / et ideo mrimo. pt impediri ex ordine precedente, quod no sit verum mrimo. no aut ordo / ex mrimo. quod no sit verus ordo, quia sacrorum virtus est immutabilis. sed actus humani pnt impediri

Ecce imprimis solutum argm. quod faciunt de ordine ad mrimo. et. 2°. vides inquit Locis. s. tho. asserat mrimo. subiacere legibus humanis quantum ad hoc, quod est, ipm ee verum mrimo. vel non. et tn, isti, si deo placet utunt testimonio. s. tho. contra nos cum toties et apertime. sit contra illos

Et demum si adeo eet res nalis (ut isti volunt) velut homo aut res alia naque resultans ex mutuo consensu contrahentium, ita quod illa sit ca necc. et eentialis, aut sit definitio mrimonij, ergo. ut nullo modo pt fieri ee anal ronale aliqd, et no homine aut anima inesse corpori, et no fficere hominem, cum nequeat diffinitio separari a definito, nec econtra, ergo nec poterit fieri ullo modo, nec per potam aliquam personas legitimas, et nullo modo impeditas mutuo et libero consensu, clandestine tn contrahere, quin fiat mrimo., aut dicant qualiter hoc poterit impediri vel adeo, stante illo mutuo et libero consensu? Dicent (nam nihil aliud excogitari pt) si Deus nolit, cui votas requirit, ita dicimus, quod ecc. votas in suis membris requirit sicut et in alijs contractibus votas reipub. et in toto naturali, vel homine, ipsius vo ut manus oportet. et hanc potatem dedit Deus ipsi ecc. quia necca. est, ut evitentur innumera mala. et sicut circa collatione bnefitiorum eccrum laboramus, ut sic fiat quod nulle eent lites, quidni circa mrimo. quantum possumus sic providebimus, ut lites innumere evitent? que ex mrimonijs clandestinis, et filiorum invitis parentibus innumere oriunt, ultra alia mala?

Quod dum facimus tam in dirimendis aut impediendis litibus in bnefitijs ecclesiasticis, quam in causis mrimonialibus, ut fit, si clandestina annullent, minus suspecti sumus de intuitu ad lucrum, quod sequitur ex litibus et expensis impositis clandestine contrahentibus, quam si ea nolimus irrita reddere et lites impedire, imo ob id non difficile iudicabunt multi, ut iam nonnulli iudicaverunt, oculum nos here ad lucrum. quare et in dubio in hanc partem deberemus inclinare que tutiores nos reddit ab hominum iuditijs et sinistra intentione

UGR Biblioteca Universitaria

Sed et adversarij, qui hoc fieri, contra Dei verbum eē, aserebant ut consequenter
loquerent, verbum ẽ Dei contrarios afferebant sed quod prestitisset ois no afferre. aie
bant. n. Malach. 2. c. haec sic, no respiciam ultra ad sacrafim. nec accipiam placa
bile quid demanu vra et dixistis! quam obcausam? qz Dns testificatus est inter te et uxore
pubertatis tue, qua tu despexisti. et hec particeps tua et uxor foederis tui &c. exhoc lo
co sic formabant argm. Dns arguit eos, qui uxores despiciebant, aut dimittebant, et
alias ducebant, pro hoc q Dns sit testificatus inter virum et uxorem, no dicit qz tes
tes fuerunt alij in mrimo. contrahendo, sed qz ipse testis fuit et testificatus, g. nulli
alij testes sunt necessarij, Deinde (inquiunt) probabile est inter eos oes, quos Dns
arguit illo loco, nonnullos contraxisse clandestine absqz testib, cum tn de omnib
aserat se testificatum eē inter virum et uxorem, g inferunt, nequit ecc. irrita red
dere mrima. clandestina, ecce verbum Dei expressum.

Certe isti homines reddunt seipsos mirabiles potius dixerim ridiculos in hoc potissi
mum argto. sensus germanus illius loci est, ut est videre in omnib expositorib, Deus cons
tituit mrimom. etqz author coniugij, angieqz demandauit coniugij fidem, dum dixit
propter hoc relinquet homo prem et mrem et adherebit uxori sue, et erunt duo
in carne una, ideo particeps dicit et uxor coniunctionis et foederis, et hoc est Deum testi
ficari inter virum et uxorem, instituisse mrimo. formasse uxorem de costa viri, expli
cuisse Spiritum illud foedus coniugale, ob quod sit relinquendus pr, sit et relinquen
da mr, obque erat magnum crimen et sacrilegium dimittere uxores et accipere alias
in quo qz illi perstabant in magno (inqz) illo pecc. testat Dns se no respecturum ultra
ad eorum sacrifm. nec quid placabile de manu eorum esse accepturum, quippe qm no accepta
ta persona, nec munera acceptant, respexit. n. Dns ad Abel et ad munera eius ad cain
aut, et ad munera eius no respexit. ex hoc aut vero et germano sensu nihil minus seqz
qz eccas no posse irrita reddere clandestina mrima. ita. n. et eque Dns testificatus fuit
in omnib mrimonijs, quae iam sunt et prohibita et irrita facta per eccas. ob alia ora im
pedita erant. n. vera et rata priusqz ab ecc. erent irrita facta, quare Deus testificabat il
lis, et inter viros sic contrahentes et uxores, et tn ecc. deinde postea irrita fecit.
quid scrupi manet in hac solutione.

Diuinant deinde, isti, dum dicunt inter eos quos per Malach. dns arguit, probabile
eē nonnullos contraxisse clandestine, quorum mrimonijs Deus ẽ testificatus fuit. Hec im
primis est mera diuinatio, et tn sic, isti probant verbo Dei. Deinde demus illis gratis om
nino ita fuisse, quid inde seqz? mrima. clandestina tunc erant rata, et fuerunt
g. ecc. no pt illa irrita reddere per quem locum tenet argm. cui instat in oib alijs impedtis
dirimentib positis ab ecc.

Sed et si velimus nos multo probabilius diuinare, numquid no est verisimilius nonnullos ex
illis multis, quos Dns redarguit per Malach. contraxisse in 3. 4. 5. 6. vel 7. gradib

consang. uel affinit. aut contrib. alijs impe.^tis que ecc. postea constituit. s. pu.^a honestatis iust.^e uel criminis, certe est, et multo probabilis et verisimilis, quod sine testibus contraxerint. Dns aut in omnibus illis matrimonijs testificatus fuit inter virum et uxorem, et tn no obstante illa testificatione ecc. ut hec matrim.^a ubi sunt illa impe.^ta irrita reddit

Alia ridicula magis, si tn ee pnt, ex sacris literis adduxerunt ut illud Pau. ad hebreos: honorabile connubium, et thorus immaculatus in omnibus. Unde et sic arg.^m formabant: in omnibus g. et in clandestinis contrahentibus. quid ultius? g. nec pec.^m esset clandestine contrahere, quare no immaculatum nec honorabile. et esset et sine pecc. aut fieret unde valet, g. ecc. no pt illa annullare. et demum applicabant eorum arg. ad reliqua impe.^ta que ecc. constituit, in quibus ante prohibitionem et annullationem factam per ecc.^am honorabile erat connubium et immaculatus thorus, et tn ecc.^a irrita iam et nulla fecit

Sic et aliter impugnant hanc veritatem, semper (inquiunt) quod ecc.^a prohibuit irritum et nullum fecit, si potuit, quare n. qd prohibet permittet, si pt omnino impedire? imo dum aliquid prohibet, facit quicquid pt, ut no fiat, quare n. no faciet si pt? cum g. clandestina matrim.^a et filiorum familias inuitis parentibus semper prohibuerit, et nunquam ea irrita et nulla fecerit, arg.^m est quod no pt. et ideo inquiunt, sunt duo gna impem.^torum quedam tn prohibent, alia nedum prohibent sed et dirimunt, et nec illa primi gnis pnt dirimere, sed alia tn. 2. gnis, ita quod nec ecc. posset facere aliquod eorum impe.^torum que tn prohibent, ut dirimat, et sic differunt na illa duo gna, ut quedam tn possint prohibere sui na, alia dirimere

Huic arg.^to superius satis responsum est, et probatum, quod in omni lege na.e diuina et hum.^na reperiunt prohibitiones tm. 2. que no reddant irritos et nullos actus contra ipsos factos, et alie prohibitiones, que irritos reddunt ipsos actus ec.^a reperies superius et sunt plura alia velut si indigno aut notabiliter minus digno det beneficium et auferat a digno aut digniore, aut simoniace det, factum quidem tenet, et tn prohibitum est iure na.e aut diuino. et si uni Papa det plures ecc.^as cathedrales aut parochiales, quibus sit anexa cura aiarum, longissimo interuallo distentes, aut si alius dispenset in humanis legibus grauibus absque ulla causa, in his omnibus factum quidem tenet, sed nedum est prohibitum, sed et posset ecc.^a facere decretum irritans. si quis et post sponsalia de futuro iura.^to firmata alibi contrahat de presenti matrimo.^m tamen esto iure naturali et diuino eet prohibitum, sicut et post votum simplex aut iuramento de no contrahendo, contrahat, matrimo.^m tenet, tn iure nat.i erat illi prohibitum, quia tenebat et votum et iura.^m adimplere. et tn ecc. hic et posset irritare procul. si quis indignum absoluat ab excoicatione censura, uel irregularitate, cum (ing. qui

vult parere mandatis ecclesie. absolutio vel dispensatio tenet, contra prohibitionem ecclesie quam tamen ecclesia posset irritare, et facere ut nulla esset. / Glosa et in c. cum ex eo de penis et remissionibus, dicit quod si episcopi in dedicatione ecclesie conferant ultra annum indulgentie, et in aliis casibus ultra 40. dies, esto peccent, quia prohibitum est illis ultra dictum tempus vel dies conferre, tamen factum tenet, si attentet conferre, et tamen Papa posset irritam reddere talem concessionem, ut habetur s. tho. 4. d. 20. / falsumque est non de quacunque lege, dicere quod omnia, que prohibet, irritat sibi, imo esset insuavissimum regimen et contra suavem dispositionem, Deus multa prohibet, que permittit, et omnia que prohibet, posset irrita reddere et nulla. respublica posset impedire omnia lupanaria, et fornicationes multas, ecclesia etiam, et tamen permittit, imo (ut superius dictum est) aut semper, aut sepe et frequenter ecclesia seu respub. prius prohibet aliqua, quam irrita reddat, que tamen postea, dum non prodest prohibitio, irritat et annullat ut in testamentis et omnibus aliis contractibus, et ludis prohibendis fecit. prius etiam ecclesia prohibuit fidelibus contrahere cum infidelibus, quam irritaret illa matrimonia. et prius cum iudeis quam cum gentilibus. / et quis dubitat quin ecclesia impedimenta constituta ab ea, que dirimunt, potest statuere ut non dirimant, sed tamen prohibeant, vel etiam quod non prohibeant, ergo similiter de aliquo vel aliquibus impedimentis que nunc tamen prohibent, potest etiam pro causa statuere, ut dirimant, ut si innumeri homines uxores occiderent, ut alias ducerent, aut uxores ipsos viros, ut aliis nuberent, et citra dationem fidei et adulterium, posset ecclesia uxoricidium facere impedimentum dirimens et quis dubitaret hoc? si prohibitiones alie et pene quecunque non prodessent, aut uxoricidia vel viricidia non possent probari? quod sepissime accidit, certe stultum esset negare hoc imo erroneum. falsissimumque est in universum asserere, quod quecunque ecclesia prohibet aut lex humana, divina vel nature, sibi irritare, facto ipso irritat, imo oppositum verissimum (ut patuit)

Nec valet quod sepe dicunt, per penas scilicet graves et prohibitiones posse mederi his malis, que ex eiusmodi matrimoniis sequuntur, maxime cum auxilio brachii secularis, ut scilicet principes seculares sub gravissimis penis illa prohibeant, superius enim et modo visum est hec non sufficere sed et est argumentum contra hanc solutionem, quare ecclesia in aliis impedimentis constituendis et dum constitueret illa, non usa fuit potius illo medio, quam illa irrita redderet, eodem enim argumento posset tunc concludi, non debere ecclesiam constituere et super addere nature iuri seu divino impedimenta consanguinitatis et affinitatis et alia, que matrimonium contrahendum dirimerent sed statuere leges prohibentes tamen sub gravissimis penis, et petere auxilium brachii secularis ut scilicet prohiberet sub pena etiam mortis aut perpetui exilii, aut confiscationis omnium bonorum et sic matrimonia illa evitarent in illis gradibus et impedimentis. non, inquam, dubium est, quin maiori seu pari argumento et ratione posset tunc concludi ecclesiam non debere et non posse illa matrimonia irrita reddere, ut nec ista clandestina, et filiorum familias, sed tamen voluit ecclesia ut misericors et Dei in hoc est imitatrix, tollere peccata et mala, et non tollere homines seu occidere. Nunquid non suavius est irrita reddere eiusmodi matrimonia ut fecit in gradibus consanguinitatis et affinitatis et aliis impedimentis quam transgressores auxilio brachii secularis, aut occidere, aut in perpetuum exilium aut eos bonis omnibus privare? certe hoc et suavius et sapientius est. hoc enim modo et tollitur peccata.

UGR Biblioteca Universitaria

pecc. et non homines, illo aut alio econtra homines tollerent, et pecc. manerent max. quia in his matrimoniis, que absque ullis testibus contrahunt, et ex quibus graviora animarum pericula sequuntur, pene ille executioni mandari non possent, lex ergo omnis et sepius et max. humana agit, ut non a minori ad maius progrediens, ut prius prohibeat, demum cum hoc non sufficerit, irritet actus et annullet.

Sed et ecc. imprimis Greca hodie est ita agit (uti a multis audivimus) ut sacri ordines prohibeant quidem matrim. contrahenda, sed non dirimant contracta, etiam quis dubitet statui posse, ut dirimant. ecce ergo prohibitionem tantum citra annullationem et irritationem, ubi tamen utraque fieri potest, est (inquam) mos apud grecos, ut diachoni et presbyteri (nam subdiachonatum (ut est fert.) ipsi non habent pro ordine sacro) nequeant lege prohibente, ecc. s. vel canonica) contrahere, et tamen si contrahant matrim. sunt valida, et suspendunt officio et executione illius, et hoc certius est in diachonis itaque fixi quam in presbyteris. Sed tamen et ex diachonis ipsis sumitur argumentum fore apud eos prohibitionem, citra irritationem, ubi possibilis est irritatio, et evidentius est de hypodiachonis, quibus et apud ipsos prohibitum est lege ne contrahant et tamen si attentent contrahere, ratum est matrimonium. nec dubium est, quin posset esse statui lex que irritaret, cum eam habeamus in ecc. latina, et sit ordo sacer et stabilis non pro tali habeatur, nequit n. idem ordo alicubi esse sacer et sacrum et alibi non, quod n. alicubi substantia, nullibi accidens, inquit Aristo,

Quod si dicatur Grecam ecclesiam in hoc, sicut et in aliis errare in quibus a latina deviat, atque ideo, non inde sumi, quod sufficiat argumentum debuisset n. ecc. greca ordinem sacrum statuere impedimentum dirimens, cum fecit illud, prohibens tamen, siquidem poterat, hoc est non sufficit, nec solvit, quare n. non potuit prius prohibere tamen, deinde annullare? aut quomodo probabit in hoc errasse?

Verum his dimissis, in ecc. est latina hoc idem ostendemus multo prius et magno tempore prohibuisse hypodiachonis et diachonis et forte et presbyteris et Episcopis ne contraherent, quam eorum matrim. annullaret et dirimeret. itaque sacer ordo prius fuit in ecc. latina impedimentum prohibens tantum, quam esset dirimens

Et quia hic tangitur est dubium aliud, an s. ordo sacer iure divino impediat et dirimat matrimonio contrahendum, quod nonnulli contra omnem veritatem de omni sacro ordine et hypodiachonatu asserebant, dicentes iure divino prohibitos [illegible] contrahere lege divina (inquam) irritante nedum prohibente) tractabimus hoc servi et utrumque simul ostendemus. s. et non esse hoc verum, max. de diachonis et hypodiachonis sed est de presbyteris, et quod sacer ordo in ecc. latina prius fuerit impedimentum prohibens tantum quam dirimens.

Et quidem quod non sit iure divino prohibitum ex[...]ntibus est presbyteris contrahere, communis sententia est omnium fere doctorum et s. Tho. et aliorum dempto uno vel duobus infirmae nominis. nec videtur posse dubitari, cum ecc. dispensavit et cum presbytero, cum infer

Cum inferioribus aut diachonis aut subdiachonis sepe. quare illud probemus, quod ecclesia prius prohibuit exentibus in sacris contrahere, que ex post ivita fecerit matrimonium.

Et imprimis habetur ex concil. Arelaten. iij. 28. d. preterea placuit ut deinceps non ordinentur diachones coniugati, nisi qui prius conuersionis proposito confessi fuerint castitatem. ubi Gratianus dicit. uerum illa priore auctoritate diachonibus uidetur permitti coniugium, cum ad sacerdotium tamen coniugati prohibentur assumi. hec ille. ecce quod diachoni iam contrahebant

Concil. Veretico. c. xj. habetur presbyteri diachoni atque suddiachoni uel deinceps quibus ducendi uxores licentia non est, et alienarum nuptiarum euitent conuiuia etc. quare prius non ita erant prohibiti

In concilio. Anciraño seu Anchiritano. c. 9. et. 10. eadem. d. 28. sic habetur, diachoni quicumque cum ordinantur si in ipsa ordinatione protestati sunt, dicentes uelle se habere uxores nec posse se continere, hij si postea ad nuptias peruenerint maneant in ministerio, propterea quod his episcopus licentiam dederit. quicumque sane tacuerint, et susceperint manus impositionem, professi continentiam, si postea ad nuptias peruenerint, a ministerio cessare debebunt. hec ibi. liquet ergo diachonos tunc contrahere et matrimonia tenere.

Concil. Toletano. 1. c. 1. et in decreto iuonis lib. 3. sic habetur, Placuit ut diachones siue integri uel casti sint, et continentis uite et si uxores habeant in ministerio constituantur, ita tamen, ut si qui et ante interdictum, quod per priores (alias lusitanos) antenos episcopos constitutum est, incontinenter cum uxoribus uixerint, presbyterij honore non cumulentur. si quis uero (ex presbyteris) ante interdictum filios suos susceperit, de presbyterio ad episcopatum non admittatur. hec ibi ubi et constat diachonos tunc quoque contrahere et uera esse matrimonia

Ibidem. c. 4. sic habetur. subdiachonus aut defuncta uxore, si uxorem aliam duxerit, ab officio in quo ordinatus fuerat remoueatur, et habeatur inter hostiarios uel lectores etc. ecce quod et matrimonium subdiachoni tenebat

In synodo Romana. c. 8. habetur nullum aut subdiachonorum ad nuptias transire precipimus, ne aliqua preuaricatione presumpserit, alias ne aliquam preuaricationem sumpserit./ Constat et ex his uerbis quod si transirent ad nuptias, tenebant nuptie

Leo Papa in epistola. 82. que est ad Anastasium Tesalonicen. c. 4. sic habet. ad exhibendam tamen perfecte continentie puritatem, nec suddiachonibus quidem carnale conubium conceditur, ut et qui habent, sint tamquam non habentes, et qui non habent permaneant singulares, quod si in hoc ordine, qui quartus a capite est, dignum est custodiri, quanto magis in primo 2° uel. 3° seruandum est etc. ibi et ex uerbis, concedimus et dignum est. liquet non ita tunc esse prohibitum subdiachonibus, ut erat irritum

In epistola. 1. Syricij Pape ad Himerium Tarrachonen. c. xj. d. 84. sic habetur. quisquis sane clericus aut uiduam, aut certe 2^am^ coniugem duxerit, omni ecclesiastice dignitatis preuilegio mox denudetur, laica sibi tamen communione concessa, quam ita demum poterit possidere, si nihil postea propter

propter quod hanc perdat, admittat: hec ibi. tenebant ergo coniugia illorum esto sus-
penderentur aut priuarentur ministerio

Concil. Gangrensi c. 4. d. 28. sic habetur, siquis discernit presbyterum coniugatum, tam-
quam occasione nuptiarum, quod offerre non debeat et ab eius oblatione ideo se abstinet, ana-
thema sit. Hinc constat simul esse in coniugio et ministrari altari tunc tempore
presbyteros

Concil. Neocesariano c. 1. d. 28. et in decreto iuonis lib. 8. sic habetur. presbyter si uxo-
rem duxerit ab ordine illum deponi debere, quod si fornicatus fuerit, uel adulterium commi-
serit extra ecclesias abijci et ad penitentiam inter laicos redigi oportet. hec ibi. et tamen non separa-
tur ab uxore, argumentum ergo est quod matrimonium tenebat

In concil. Turonensi 1. c. 2. sic habetur. et licet a patribus nostris e conuisa authoritate id fuerit
constitutum, ut quicunque sacerdos uel leuita filiorum procreationi operam dare fuisset
conuictus a corone dominica abstineret, nos tamen huic districtioni moderationem adhiben-
tes et iusta constitutione molientes id decreuimus, ut sacerdos uel leuita coniugali con-
cupiscentie inherens, uel a filiorum procreatione non desinens, ad altiorem gradum non
conscendat, neque sacrificia Deo offerre, uel plebi ministrare presumat. hec ibi. ex
quibus idem habetur quod ex precedentibus

In concil. Aurelianen. 2. c. 8. sic dicitur. siquis diachonus in captiuitate re-
ductus, uxori fuerit copulatus, reuersus, ab officio omnino remouendus ministerio, cui deser-
uire debet pro actus sui leuitate, impleta penitentia pro satisfatione communionis. hec ibi. et tamen
non separatur ab uxore. erat ergo ualidum matrimonium

Martinus Papa et habetur d. 27. sic diachonus qui eligitur si contestatus fuerit in acci-
piendo matrimonium et dixerit se in castitate non posse manere, hic non ordinetur, quod si in or-
dinatione tacuerit et ordinatus fuerit, et postea matrimonium desiderauerit, sit alienus
a ministerio et uacet a clero. ubi Gratianus hac authoritate datur intelligi, quod illi qui uxo-
res habent uel accipere uolunt, nec diachones nec sacerdotes fieri possunt, nisi continen-
tiam profiteantur, si uero diachonus a ministerio cessare uoluerit, contracto matrimonio licite
uti, nam etsi in ordinatione sua castitatis uotum obtulerit, tamen tanta est uis sacramenti con-
iugij, quod neque ex uiolatione uoti potest disolui ipsum coniugium. unde Aug. in lib. de bono
coniugali ad Iulianum. quidam nubentes post uotum asserunt adulteros esse, ego autem
dico uobis quod grauiter peccant, qui tales diuidunt. Ecce sentit Gratianus diachonum
uxore contrahere, sicut Aug. de eo qui uouit et postea contrahit. et ita quod professio
uotum in diachonatu habebat uim simplicis uoti quare erat prohibitio contra...
tationem

In concil. auernen. c. 3. dicitur, in concilio namque Neocesariensi. scriptum est, presbyter
si uxorem acceperit ab ordine deponatur, si uero fornicatus fuerit aut adulterium per-
petrauerit amplius pelli debet et ad penitentiam redigi, hec ibi. ubi magis peccatum dicitur esse con-
quam magis punit forni. uel adulterium presbyteri, quam accipere uxorem, quod non esset, nisi matrimonium esset
ratum et uerum ergo tunc presbyteris erat prohibitum, non tamen irritum./

Et multa sunt eiusmodi, que idem habent, et hoc erat prohibitum ne simul vacarent co
niugio et sacri ordinis officio. et si hoc iam diachoni permittebat, aut presbyteri cum con
sensu vxoris promouebantur, et si contra tentabant contrahere suspendebantur officij ministe
rio, itaque erat prohibitio et non annullatio matrimonij :-

idem habetur d. 28. c. de Syracusane. et d. 31. c. aliter, et c. quoniam in Romani
Et in Concil. carthaginen. 2o. et habetur d. 84. c. cum in preterito, et. c. cum de quibusdam,
vbi de episcopis presbyteris et diachonibus tantum statuit vt continentes sint, et ab vxoribus contineant
nulla mentione facta de hypodiachonis, quare de illis euidenter inde constat posse tunc
contrahere matrimonium. idem et d. 31. c. ante triennium. et. c. nicena de dicto illo Panu
tij confessoris, qui suasit concilio ne prohiberentur episcopi presbyteri diachoni subdiachoni
cum coniugibus quas ante consecrationem duxerant cohabitare, honorabiles confessus nuptias
et castitatem dicens esse cum propria coniuge conuibitum, et hoc idem synodus laudabit
et nihil ex hac parte sanciuit, sed in illius quod vote non necessitate permisit. et. c. quoniam
in Romani eadem. d. idem habetur non in perpetuum. s. sed tempore oblationis a complexu vxo
rum abstinere obligari. ex quibus omnibus sequitur variam fuisse hac de re diuersis pro
uintijs et temporibus legem, et semper prius fuisse prohibitiones quam annullationes, seu irri
tationes matrimonij. et quod sacerdotio fuit prius prohibens impedimentum quam dirimens, ac perinde, non
semper quod ecclesia prohibet aliquid, statim irritum facit, et annullat, et in hijs que potest
annullare et irrita facere, et que postea annullauit

Sequitur et ex dictis non esse iure diuino prohibitum existentibus in sacris contrahere, et presby
teris, quod si nonnulli, vt Thomas Vualden. Joannes maioris. 4. d. 24. quaestio 2. oppositum sentire
videntur de presbyteris, et parisien. Academia consuit, Papam aut non posse dispensare
cum presbytero, vt vxorem ducat, aut non nisi pro magna et graui causa. aut sunt in
telligendi dicere id esse valde conforme iure naturali et diuino, quod s. non simul coniugio vacent
et presbyteratus ministerio. horum n. duorum exercitia simul repugnare videntur. non tamen ordo
et matrimonij vinculum ex natura rei aut diuino iure. siue precedat matrimonium et sequatur
ordo, siue econtra. itaque lege diuina seu naturali non est prohibitum taliter quod sit irri
tum, presbyterum contrahere nec coniugatum fieri presbyterum, imo et passim fit vt
coniugatus ex consensu vxoris, que non est suspecta de incontinentia fiat presbyter, quod aut
presbyter ducat vxorem, si velit a ministerio cessare licet non sepe fiat, quandoque tamen factum
est, et dispensatum per ecclesiam. Quod si hoc non satis est absque periculo potest negari dicti docto
res, quoniam communissima sententia est aliorum omnium, et numero et authoritate prestantium

Possent et alias forte concordari vtrorumque sententie per distinctionem iuris diuini, que et pro
multis alijs seruire poterit, in quibus diuersi doctores contradicere videntur, dum alij vocant ius
diuinum id, quod alij humanum tantum seu ecclesiasticum, aut canonicum vocant, quod vt
vt videamus oportet intelligere, inde ius aliquid dici natura, diuinum uel humanum. s. ab authore illius
nam ipsa aut deo seu homine, et sic ecclesiasticum ius, quod uel politia ecclesie uel magistratus
ecclesie est author illius, sicut ciuile aut politicum, quod magistratus aut ciuilis politia. canonicum

tamen ius

UGR Biblioteca Universitaria

Canonicum tn ius dicit a canone, et q canon idem est quod regula, sic dicit
ius canonicum i regulare, q canonib' seu regulis contentum, et licet regula
siue canon vere dicat quęcunq lex (quare et ius ciuile posset dici hoc modo cano
nicum seu regulare) ex vsu tn seu acomodatione nois iam ius canonicum dicit, qd
opponit ciuili iuri, et solet capi qnq nedum pro iure humano, ecco. s. verum et pro
re diuino sicut et libri canonici vocant libri sacrę scrip. uel tota ipsa sacra scriptu
ra, decreta et conciliorum Pontificum et scorum, sunt et pnt dici libri canonici
aut dicunt ius canonicum, quare vtrunq ius et diuinum positiuum, vt opponit
naturali, et eccus. vocat canonicum, q continet in canone sacrarum Scripturarum, uel
decretorum seu decretalium

Est et ius diuinum Duplex, nale s. siue nae, et positiuu, qd vocat et condilingue
nale, cum n. sit Deus author nae totius, erit et iuris nae. omne g ius nae Diuinum est,
sed positiuu ius diuinum vocat, qd est superadditum ipsi nae, aut supra ipsam nam
vt est precepm. de bapmo et aliis sacramentis, et oe illud, quod no habet ortum ex ipsa na
aut ex lumine naturali.

Sciendum tn est, quod diuinum ius dicit, vt inqu opponit naturali, uel q est a deo im
md. authore, aut q a deo mediante homine / aut et illud, quod est ab homine per pote
tem collatam a deo, aut per inspirationem et eruditionem inspiratam a deo ipso, seu ins
tinctu sps sci. quomodo et ius humanum seu eccus. qnq dicit ius diuinum siue Dei
dina. et institutio.

Ex his aut equiuocationib', q s. non ad illas attendit oriunt dubia et questiones
et reperiunt contrarię sentię, aut que tales vident in libris doctorum, que tn nominu
horum distinctione, et varia significatione no difficile pnt concordari

Pro maiori aut horum explicatione notandum, q sicut Deus est author omnium,
ita est et author iuris nalis siue nae, et diuini et canonici, atq et humani, alio
et alio modo, het aut Deus triplicem modum operandi, quasdam n. creaturas fecit
creauitq ita per se ipsum imme. vt neque eas fecerit per alias causas medias, neq
cum aliis, sed oio sine illis iuxta id Aug. qui fecit te sine te, quomodo creauit
celos, elemta. et hominum animas creat, alia vero / operat Deus aut per cas 2as
et creaturas, aut no sine illis, iuxta id Aug. non iustificabit te sine te, hoc aut co
tingit bifariam / qnq eleuando creaturas ipsas siue cas. 2as. per virtutem nalem
per infusam ad actiones alignas super nales seu miraculosas, in quas creaturę ipsę
poterant / et vt instrumta. per virtutem illis in creatione inditam, nisi nouo modo
varent et assumeret a deo per nouam virtutem tunc illis collatam, Deum vt
trumta. concurrunt ad dictas actiones, sic q per illas aut cum illis Deus operat, et
huiusmodi effectus, qui creatam nam excedunt, specialiori modo dicunt ee Dei, vel a
dum ignis nedum non comburebat tres pueros et alios martyres, verum et tempera
bat, seu refrigerium adferebat et dum sol stetit, et hoes operabant miracula
et sacrata. gra, dona spus s. et demum oes effectus miraculosi, qui fiunt per
aut

aut nō sine illis, hoc 2º. modo sunt Dei et fiunt abeo Alio et 3º. modo operat̃ Deꝰ per cās. 2ªˢ. iuxta virtutem illis inditam in creatione, et huiꝰ modi sunt omnes actiones nāē seu nāles, ut gnationes et alij motꝰ, et hoꝝ effectꝰ seu termini, qui omnes proprius, et comuniꝰ dicunt̃ effectꝰ creaturaꝝ seu 2aꝝ causaꝝ, q̃ȝ secundi gnīs effectꝰ et nō adeo proprié seu stricté dicunt̃ opera Dei, sicuti ea que sunt primi et secundi generis, etsi Deꝰ sit omnium author

Simili modo de iuribꝰ seu legibꝰ dicere possumꝰ, cum sint et creature quedam et Dei effectꝰ, q. s. aliqua iura seu leges sunt diuine et adeo immte. i. non per homines, neq̃ Angelos, neq̃ cum illis sed a solo Deo, et huiꝰ gnīs sunt leges et principia nālia siue speculabilia siue practica, a quo .n. est nā ipsa, est et inclinā. nāē, et quod ipsi est impressum, talia sunt pª. principia, et precepta Decalogi, propriissimé (inq̃ȝ) Dei et Deo, etsi dicunt̃ iura nāē, q. ipsi nāē sunt instincta, uelut ius gentium dicit̃, quod omnibꝰ gentibꝰ cōiter est inditum, huiꝰ gnīs et eent, sique Deꝰ immte. et perse ipm reuelaret, seu reuelauit Prophis et sctīs hominibꝰ, et angelis, per immtam. (inq̃ȝ) inspirationem, non per homines prophetas seu Angelos, nec per signa exteriora, sed ita ut Deꝰ se solo imprimat menti Angelice uel humane, et hec iura seu leges correspodent illis Dei creaturis, quas ipse solꝰ, nō per cās medias, aut cum illis creauit

2º. aut modo sunt leges seu iura aliqua Dei, que ipse per Angelos, prophetas seu stos. alios viros dedit et promulgauit, sic q. utit̃ illis, uelut preconibꝰ, nō ut authoribꝰ dictaꝝ legum uelut qn̄ Angelus, aut propheta, Moses, seu Aplꝰ loquunt̃ in persona Dei et ut nuntij et precones Dei, uelut qn̄ dicunt dicit Dn̄s, ut Paulus Dn̄s dicit non ego omnia .n. hec uere et immtē. sunt uerba et leges Dei, et sic iura diuina, tunc .n. qn̄ reuelant̃ seu manifestant̃, inspirant̃ ipsis prophetis, Angelis seu Apostolis, // et que huiꝰ gnīs sunt, correspondent actionibꝰ Dei miraculosis, que erant 2ⁱ. gnīs. que aut̃ sint eiusmodi, ex uerbis scripture et modo loquendi comuniter innotescit

Tertij aut̃ gnīs sunt leges seu iura, que uaré et proprié dant̃ ab hominibꝰ, et dicunt̃ iura hominum et leges, siue ecc̃ª. sint siue ciuilia, et tn̄ per pōtatem et uirtutem, quam hent ab ipso Deo, ut dum abeo constituunt̃ legis latores, prophete, Aplī. seu Reges, et haꝝ legum seu iurium homines nō tn̄ sunt precones, seu nuntij Dei, sed authores et legis latores sub Deo. Eiusmodi leges, qn̄ Moses propheta seu Aplꝰ nomine suo loquunt̃, uelut dum Paulꝰ dicit, ego dico non Dn̄s. omnes .n. Moses prophete et Aplī qnq̃ aliqua loquunt̃, et dicunt suo nomine, ultra ea que nōīe Dei et ut nuntij Dei seu precones dicunt, et sic est inuenire in Paulo, et alijs scripˢ. noui et ueteris testamti. statuta et precepta Prophetica seu Aplīca, itaq̃ nō sunt diuina proprié et stricté, licet talia qnq̃ uocent̃, q. continent̃ in diuinis scripˢ. tn̄ in illis pt ecc̃ª. dispensare, et tpē uariant̃, qualia erant, que Aplī. acto. 15. statuerunt de suffocato, immolatis et sanguine, et multa alia similia, que reperiri est in sacra scripª., et etsi hec omnia largé loquendo diuina possint

dici

UGR Biblioteca Universitaria

possint dici, illa tñ potiꝰ, que eccæ. aut canoæ. dnr, ꝙ ciuilia et politica
leges uel Dei iura / aut ordinationes dnr, et sepius ꝙ magis ad legem acce
dunt supernalem, et immediatiꝰ ꝙ dirigunt in finem supernalem ꝙ iura
ciuilia, et ampliꝰ sunt spualia, et minꝰ naturalia hent. n. se / eccæ. seu canoæ.
iura / ad legem Dei supernaturalem, ut ciuilia ad legem nae, ut. n. hec legi nae
seruiunt, ministrant, et subalternant, ita canoæ. seu eccæ. iura Dei legi / et fini super
naturali, ministrant seruiunt et subalternant. huic est, ut hec sepe / a doctoribꝰ a
uiria mandata. et Dei / ordinationes dicant, et qz hec nō sunt paria seu equalia
imo quedam grauiora et sanctiora / ex nae conditione, et arduitate / alijs, ideo
isthec comuniꝰ ac sepius diuina uel diuini iuris aut Dei ordinationes dnr. huius
generis sunt mandata de celibatu, et non contrahendo mrim. maxe. epis et presby
teris, et ius decimarum quoad cotam, ieiunium 40me. et alia

Si ergo responderi pt ad omnia, que adducent, ut probent iuris diuini esse ce
libatum presbyteris et ordinatis in sacris, siue authores sint doctores, uel Pontifi
cum aut conciliorum decreta, et (ut dictum est) in multis alijs dubijs et materijs proue
rit hec distinctio et consideratio, per quam intellige idem ius et precept. posse di
ci et uocari diuinum et humanum uere iuxta uarias nominum significationes